

HRVATSKI VOJNIK

Broj 126. Godina IV. 9. ožujka 2007.

www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Ministar Berislav Rončević na sastanku ministara
obrane EU Trojke

**Snažna potpora RH međunarodnim
misijama na prostoru Jugoistočne Europe**

PEKING

Veliko povećanje proračuna

Prema priopćenju kineske novinske agencije Xinhua, kineski obrambeni proračun ove će godine biti povećan za 17,8 posto. S njime će doseći ukupnu svotu od 45,3 milijardi dolara. Sredstva dobivena tim povećanjem potrošit će se na plaće i mirovine pripadnika oružanih snaga, kao i na poboljšanje vojne opreme. Inače, obrambena stavka u kineskom državnom proračunu iznosi 7,5 posto. Prema riječima Liaoa Xilonga, direktora Glavnog logističkog odjela kineske vojske, povećanje je "usklađeno s kineskim gospodarskim razvojem".

KOBÉ

Evakuacija zbog bombe

Nedjelja, 4. ožujka, u japanskom gradu Kobeu bila je neuobičajeno uzbudljiva za taj dio tjedna. Naime, zbog premještanja i neutralizacije neeksplozirane bombe iz II. svj. rata iz svojih je domova evakuirano čak 10 000 stanovnika. Vlasti su ispraznile područje u krugu više od 300 metara, kako micanje upaljača s bombe, teške više od 200 kg ne bi završilo tragično. Bomba, američki *zaostatak* iz rata, nedavno je pronađena na gradilištu u četvrti Higashinada.

CHEPSTOW

Zbog droge - nečasni otpust

DEA

Naakon što su pali na narkotestu, šestorica vojnika britanske vojske kažnjeni su nečasnim otpustom iz vojske, priopćio je BBC. Vojnici su pripadali 2. bojni jorkširske pukovnije stacioniranoj blizu Chepstowa u Južnom Walesu. Komentirajući otpust, glasnogovornik ministarstva obrane je izjavio kako je "uporaba droga nespojiva sa životom u oružanim snagama i neće se tolerirati. Svatko uhvaćen s drogom treba se susresti s posljedicama, što uvijek znači isključenje iz oružanih snaga".

CANBERRA

Stršljeni kao prijelazno rješenje

Australski ministar obrane Brendan Nelson je 6. ožujka objavio da će Australija kupiti 24 Boeingova lovačka aviona tipa F-18 Super Hornet. Za to će isplatiti cijenu od 4,6 milijardi

US Navy

američkih dolara (oko 6 milijardi australskih). *Stršljeni* će zamijeniti aktualne F-111 nakon 2010., a popunit će prazninu do dolaska 100-tinjak aviona F-35 Lightning JSF (Joint Strike Fighter) koji će pristizati, počevši s 2015. godinom. Komentirajući investiciju, Fraser je istaknuo da u fokusu Australaca prije svega ostaju JSF-ovi, ali "vlada nije spremna prihvatiti rizik manjka zračne borbene sposobnosti do prelaska na JSF".

JERUZALEM

Pastiri minama preko ograde

Prema priopćenju izraelske vojske koje je prenijela tiskovina Jerusalem Post, sirijski su pastiri bacili deset starih mina preko sigurnosne ograde na Golanskoj visoravni. Mine su bile postavljene na starom izraelskom minskom polju na sirijskoj strani granice.

Prebačene eksplozivne naprave na izraelskoj su strani 3. ožujka pronašli pripadnici pričuvnih postrojbi, nakon čega su ih neutralizirali inženjeri. "Ovo je očita provokacija, ali ne upućuje na veću eskalaciju", ustvrdio je za Post jedan izraelski časnik.

NAIROBI

Nastavak helikopterske *trakavice*

US Navy

Nesreće američkih vojnih helikoptera postale su redovna tema na ovoj stranici. Ovaj tjedan riječ je o mornaričkoj letjelici tipa UH-1N Huey, *stacioniranoj* na nosaču aviona USS Bataan. Mjesto pada je zaljev Manda u Keniji, gdje su Amerikanci sudjelovali na bilateralnoj vježbi Edged Mallet. Pad se dogodio 5. ožujka, a uzroci su još pod istragom. Srećom, nitko od članova posade nije ozbiljnije ozlijeđen.

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:
Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>
E-mail: hvojnik@morh.hr
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Ministar Berislav Rončević
na sastanku ministara
obrane EU Trojke**

Ministri su se sastali kako bi ih se informiralo o sadržaju i zaključcima sa sastanka ministara obrane EU održanog 1.i 2. ožujka ove godine. Teme sastanka bile su EU operacije i informacije o civilnim misijama, te vojna suradnja EU-UN...

Strana 4

Predstavljamo - 1. bojna 40. brigade veze

Kad je sve u redu, ne zamjećujemo ih, a koliko su zapravo važni vidimo tek kad je telefonska linija "mrtva", priključak u kvaru ili kad se netko sjeti da bi nam trebalo uskratiti koju kategoriju biranja...

Strana 6

Visoka dočasnička škola

Vrijeme koje smo proveli među polaznicima petog naraštaja i među djelatnicima Visoke dočasničke škole bilo je vrlo vrijedno iskustvo koje bismo rado podarili i drugima. Na vrhunskim profesionalcima, na dočasnicima u vojsci puno toga počiva. I najzahtjevniji procesi razvijaju se brzo i bezbolno...

Strana 12

Samovozni topnički sustav Archer

Glavne odlike Archera su njegova potpuna automatiziranost djelovanja, visoki stupanj umreženosti i izvrsna pokretljivost. Uporaba najsuvremenijeg streljiva omogućit će mu maksimalni domet djelovanja od 60 kilometara

Strana 21

Naslovnicu i fotografiju na 28. strani snimila Mirela DASOVIĆ

Ministar Berislav Rončević na sastanku ministara obrane EU Trojke

Snažna potpora RH međunarodnim misijama na prostoru Jugoistočne Europe

Ministri su se sastali kako bi ih se informiralo o sadržaju i zaključcima sa sastanka ministara obrane EU-a održanog 1. i 2. ožujka ove godine. Teme sastanka bile su EU operacije i informacije o civilnim misijama, vojna suradnja EU-UN, poboljšanje vojnih sposobnosti te vojno-tehnička suradnja članica EU-a u sklopu Europske obrambene agencije (EDA). Ministar Rončević je tom prigodom istaknuo snažnu potporu Republike Hrvatske međunarodnim misijama na prostoru Jugoistočne Europe te kazao kako će Hrvatska nastaviti s pružanjem potpore zemlje domaćina (Host Nation Support) snagama EUFOR-a u BiH

Napisala i snimila Marijana KLANAC

Ministar obrane Berislav Rončević sa suradnicima 2. ožujka nazočio je sastanku ministara obrane EU Trojke (ministri obrane zemlje koja je u prethodnom mandatu predsjedala EU - Finska, koja trenutačno predsjedava - Njemačka i buduće predsjedateljice - Portugal) koji se održao u Wiesbadenu, SR Njemačka. Na sastanku su, osim ministra Rončevića, sudjelovali i ministri zemalja

kandidata za članstvo u EU-u i europske NATO zemlje koje nisu članice EU-a (Makedonija, Turska, Island i Norveška). Budući da Island nema oružane snage, na ovom sastanku predstavljao ga je ministar vanjskih poslova.

Ministri su se sastali kako bi ih se informiralo o sadržaju i zaključcima sa sastanka ministara obrane EU-a održanog 1. i 2. ožujka ove godine. Teme sastanka bile su EU opera-

cije i informacije o civilnim misijama, vojna suradnja EU-UN, poboljšanje vojnih sposobnosti te vojno-tehnička suradnja članica EU-a u sklopu Europske obrambene agencije (EDA).

Govoreći o EU operacijama i civilnim misijama naglasak je bio na daljnjoj stabilizaciji Zapadnog Balkana. Tako se raspravljalo o planiranom smanjenju vojnih snaga EU-a u Bosni i Hercegovini u kojoj se trenutačno provode dvije misije EU-a (policajska European Union Police Mission - EUPM i vojna EUFOR - Althea čiji je cilj osigurati kontinuirano provođenje Daytonskog sporazuma). Planiranje smanjenja broja vojnika u BiH rezultat je bitnog poboljšanja sigurnosne situacije u toj zemlji, zaključak je sastanka. Treba istaknuti da će planirano smanjenje vojnika biti usko povezano sa stalnim poboljšanjem političke situacije u zemlji.

Ujedno je bilo riječi o statusu planiranja nove misije na Kosovu (policija i vladavina prava), koja bi imala ograničene izvršne i korektivne ovlasti, između ostalog, pitanju međuetničkih zločina, ratnih zločina, korupcije i organiziranog kriminala. Ministar Rončević je pritom istaknuo

■ *Ministar Rončević održao je i bilateralne razgovore s makedonskim ministrom obrane Lazarom Elenovskim te s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke Christianom Schmidtom*

snažnu potporu Republike Hrvatske međunarodnim misijama na prostoru Jugoistočne Europe te pozdravio ja-

če angažiranje Europske unije na Kosovu što će rezultirati poboljšanjem ukupne sigurnosne situacije kako na Kosovu tako i u regiji u cjelini. „Hrvatska će nastaviti s pružanjem potpore zemlje domaćina (Host Nation Support) snagama EUFOR-a u BiH, te i dalje prenositi svoja iskust-

■ *Na sastancima ministara obrane EU Trojke Ministarstvo obrane RH redovito sudjeluje od studenog 2004.*

va iz Programa Partnerstva za mir zemljama u regiji, BiH, Crnoj Gori i Srbiji vezano za reforme obrambenog sustava" - dodao je Rončević. Također je nazočne upoznao s dostignutim stupnjem reforme naših oružanih snaga kao i povećanim angažmanom u međunarodnim operacijama UN-a i ISAF-a.

Vezano za vojnu suradnju EU-UN ministri obrane primarno su raspravljali o iskustvima EU-a tijekom nedavno završene operacije u DR Kongu - EUFOR RD Congo, koji je EU pokrenuo na zahtjev UN-a kako bi pomogao pri organizaciji i provedbi izbora. Operacija je trajala četiri mjeseca i ocijenjena je vrlo uspješnom.

Govoreći o vojnim sposobnostima glavna pažnja te teme bila je usmjerena na europsku bazu vojne tehnologije i proizvodnje (European Defence Technological and Industrial Base - EDTIB) koja bi omogućila oružanim snagama zemalja članica EU-a da dobiju potrebnu opremu po prihvatljivim cijenama budući da su obrambeni proračuni na nacionalnoj razini nedostadni za održavanje cijelog spektra tehnoloških i proizvodnih kapaciteta za potrebe obrane.

Na sastancima ministara obrane EU Trojke Ministarstvo obrane RH redovito sudjeluje od studenog 2004.. Ministar Rončević održao je i bilateralne razgovore s makedonskim ministrom obrane Lazarom Elenovskim te s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke Christianom Schmidtom.

S makedonskim kolegom razgovaralo se o reformama oružanih snaga pri čemu je ministar Rončević najavio i skorašnje izmjene Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim

snagama RH vezano za zamrzavanje vojnog roka. Državni tajnik SR Njemačke Schmidt i ministar Rončević izrazili su zadovoljstvo nedavnim potpisivanjem Sporazuma o suradnji na području obrambene tehnologije koji bilateralnu suradnju dviju zemalja čini još čvršćom. ■

Predstavljamo - 1. bojna 40. brigade veze

Usmjereni na korisnike

Kad je sve u redu, ne zamjećujemo ih, a koliko su zapravo važni vidimo tek kad je telefonska linija "mrtva", priključak u kvaru ili kad se netko sjeti da bi nam trebalo uskratiti koju kategoriju biranja...

— Leida PARLOV, snimili Tomislav BRANDT i Mirela DASOVIĆ —

■ *Zadaci 1. bojne 40. brigade veze su osiguranje kvalitetne telekomunikacijske usluge za sve korisnike, priključenje novih korisnika, promjena statusa postojećih korisnika, promjena mogućnosti kategorije biranja, posredovanje poziva i informacije o brojevima korisnika*

kojima i na novim lokacijama moramo osigurati sve uvjete za nesmetano funkcioniranje, odnosno sve usluge telekomunikacijskog sustava kojima se korisnici koriste u svakodnevnom radu", kazao je bojnik Daor Dabo zapovjednik 1. bojne 40. brigade veze. Za telekomunikacijske usluge Ministarstvo obrane od samog se početka koristi Ericsonovim poslovnim telekomunikacijskim sustavom MD 110 koji se ubraja u sam svjetski vrh poslovnih komunikacijskih sustava. Prema riječima bojnika Dabe to je iznimno dobar sustav koji se odlikuje brojnim mogućnostima i uslugama, a tijekom dugogodišnjeg rada pokazao se više nego pouzdan i zahvalan za održavanje. "Poslovni sustav MD 110 od početka je dobro dimenzioniran i dobro postavljen u svim elementima te se pokazao pouzdanim i u najtežim ratnim uvjetima", istaknuo je satnik Zdravko Lebo iz Službe za informa-

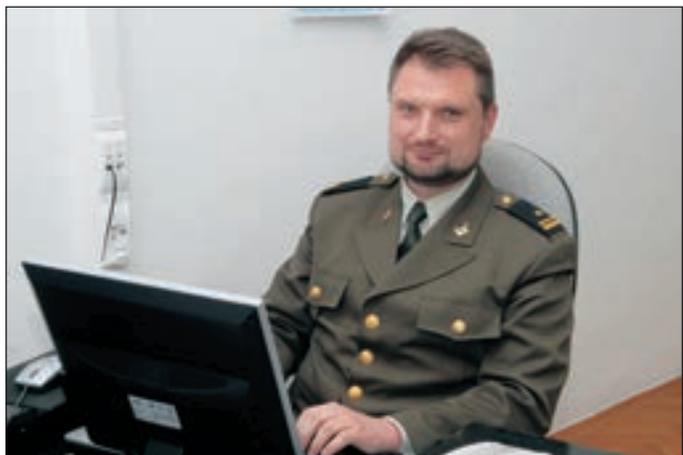
Za učinkovito i nesmetano funkcioniranje jednog kompleksnog sustava kakav je MO i OS od neprocjenjive je važnosti kvalitetna potpora telekomunikacijskim i informacijskim uslugama. Kad je o telekomunikacijskim uslugama riječ, o čemu ćemo nešto više reći u ovom tekstu, dovoljno je spomenuti da Stacionarni telekomunikacijski sustav MO-a i OSRH ima više od 13 500 korisnika iz čega proizlazi opseg poslova onih koji pružaju telekomunikacijske usluge MO-u i OS-u i brinu o njegovom nesmetanom funkcioniranju. A telekomunikacijske usluge MO-u i OS-u pruža 1. bojna 40. brigade veze.

Dnevno i više od trideset intervencija

Kad je sve u redu, ne zamjećujemo ih, a koliko su zapravo važni vidimo tek kad je telefonska linija "mrtva", priključak u kvaru ili kad se netko sjeti da bi nam trebalo uskratiti koju

kategoriju biranja. "Zadaci 1. bojne 40. brigade veze su osiguranje kvalitetne telekomunikacijske usluge za sve korisnike, priključenje novih korisnika, promjena statusa postojećih korisnika, promjena mogućnosti kategorije biranja, posredovanje poziva i informacije o brojevima korisnika, a posljednjih godina imamo i mnogo posla oko pojedinačnih kao i preseljenja cijelih postrojbi

■ *Za telekomunikacijske usluge Ministarstvo obrane od samog se početka koristi Ericsonovim poslovnim telekomunikacijskim sustavom MD 110 koji se ubraja u sam svjetski vrh poslovnih komunikacijskih sustava, ističe zapovjednik 1. bojne 40. brigade veze bojnik Daor Dabo*

cijsko-komunikacijsku tehnologiju te dodao kako je u međuvremenu sustav prošao četiri važne programske i sklopovske nadogradnje što je pridonijelo poboljšanju broja i kvalitete usluga. Uz to satnik Lebo je napomenuo i da je riječ o vrlo sigurnom sustavu kako za prijenos informacija, tako i u slučaju ispadanja i ponovnog povrata sustava u funkcionalno stanje.

Radi velike disperziranosti korisnika, od Kupara preko Pule do Vinkovaca, ustrojena su četiri područna telekomunikacijska središta i to: Zagreb, Karlovac, Split i Osijek. Telekomunikacijska oprema se nalazi na oko 80 lokacija, dok je osoblje razmješteno na 14 lokacija. Godišnje bude više od 10 000 intervencija u sustavu, a rezultat čestih premještaja postrojbi je i njegova stalna rekonfiguracija. Prema riječima bojnika Dabe rekonfiguracije se u pravilu rade izvan radnog vremena, noću ili tijekom vikenda tako da korisnici gotovo i ne osjete bilo kakve promjene u kvaliteti usluga. Najveći broj korisnika, njih više od 7 000, je u područnom telekomunikacijskom središtu Zagreb čiji je zapovjednik satnik Igor Grković koji je istaknuo kako su im najzahtjevniji oni "jutarnji" kvarovi korisničkog tipa. "Dnevno

imamo i više od trideset poziva korisnika za razne intervencije i to od banalnih problema do kompleksnih tehničkih kvarova", kazao je satnik Grković te dodao kako je u njihovom poslu od velike važnosti osobni angažman svakog djelatnika i razumijevanje korisničkih potreba. Upravo zbog velikog broja upita, a sve kako bi poboljšali kvalitetu svojih usluga i zadovoljstvo korisnika, u bojni namjeravaju ustrojiti i Službu za korisnike informacijskih i komunikacijskih sustava.

Trend smanjenja troškova

Govoriti o telekomunikacijskim uslugama, a ne spomenuti troškove gotovo je nemoguće. Iako naši sugovornici nisu komentirali troškove telefonskih računa, uz napomenu kako je za njihovu kontrolu zadužena svaka ustrojbenja cjelina za svoje djelatnike, primijetili su da je posljednjih godina

prisutan trend smanjenja troškova, ali i da je sustav znatno racionalniji nego prije, pogotovo ako se, kako je rekao bojnik Dabo, uzme u obzir omjer kvalitete usluga, raspoloživosti i cijene. Inače prema njegovim riječima posljednjih godina racionalizaciji troškova pridonosi i manji broj lokacija

■ Uz to što se popunjava novim stručnjacima, u postrojbi se velika pozornost pridaje i obuci postojećih djelatnika za rad na najsuvremenijim komunikacijskim sredstvima

kao i manji broj korisnika, a znatne uštede su ostvarene i izravnim priključenjem na mobilnog operatera T-mobile uz ostvarivanje tarife od 0 kn prema službenim mobitelima.

Iako se broj lokacija na kojima se pružaju telekomunikacijske usluge smanjuje, to ne znači da će se i opseg poslova ove postrojbe smanjivati. Naprotiv! "Planiramo osposobiti i postrojbu za održavanje infrastrukture komunikacijsko-informacijskog sustava za čime se u dosadašnjem radu pokazala velika potreba. Tehnički smo za to već djelomično osposobljeni a i kadrovski se ekipiramo za tu zadaću", kazao je bojnik Dabo. U skladu sa svjetskim trendovima ujedinjavanja komunikacijsko-informacijskih usluga, u 40. brigadi veze pokazala se i potreba ujedinjavanja sadašnjih postrojbi 1.bojne veze i Središta za računalnu potporu u jedinstvenu

ustrojbenu cjelinu, te bi ta postrojba u budućnosti trebala pružati i informatičke servise korisnicima MORH-a i OSRH.

Kako bi sve te zadaće, a na naše zadovoljstvo, bojna mogla uspješno obavljati potrebni su joj kvalitetni i visokoobrazovani stručnjaci iz područja telekomunikacija i informatike, na čijem se prijemu u sustav posljednjih godina intenzivno radi. Poručnice Kristina Glavač i Marija Milardović u postrojbi su već dvije godine. Obje su istaknule kako se u sustavu brinu o mladim ljudima te da su im mogućnosti stručnog usavršavanja veće nego u civilstvu. "Meni osobno je važnije da ulažem u sebe i svoje znanje nego sama plaća", istaknula je poručnica Glavač. Inače prema riječima bojnika Dabe u postrojbi se, uz to što se popunjava novim stručnjacima velika pozornost pridaje i obuci postojećih djelatnika postrojbe za rad na najsuvremenijim komunikacijskim sredstvima i hvatanje u koštac s novim tehnološkim dostignućima suvremenih telekomunikacija.

A jedan od izazova s kojim će se u budućnosti, koja i ne bi trebala biti tako daleka, suočiti je i implementacija VoIP (Voice Over Internet Protocol)

tehnologije, odnosno prijenos glasa preko podatkovnih mreža. "Kako je danas sve teže napraviti razdiobu između glasovnih, video i drugih usluga tendencija u poslovnim telekomunikacijskim sustavima u svijetu pa i kod nas je konvergencija glasovnih i podatkovnih mreža i usluga na jedinstvenu IP platformu", istaknuo je satnik Lebo, ali i napomenuo kako za to naravno treba ostvariti i određene preduvjete. Postojeći sustavi podupiru VoIP, te ga imamo implementiranog na nekim manjim lokacijama i za specifične primjene, dok šira implementacija VoIP-a, prema riječima bojnika Dabe, prvenstveno ovisi o dinamici razvoja i širenja podatkovne mreže MORH-a i OSRH. Naravno, to je samo jedan od izazova kojih, s obzirom na ubrzani razvoj tehnologije, ovoj postrojbi sigurno neće nedostajati. ■

Akcija darivanja krvi u MORH-u

Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u suradnji s Hrvatskim zavodom za transfuzijsku medicinu 1. ožujka je u predvorju Doma HV-a "Zvonimir" organizirala akciju darivanja krvi.

Toj humanoj akciji organiziranoj prvi put ove godine odazvala su se 64 djelatnika i ročna vojnika. Akciji darivanja krvi, kao i uvijek dosad odazvao se i ministar obrane Berislav Rončević.

OJI

Siniša D. KIRIN

Natjecanje u videoigrama

U prostoru Galerije "Zvonimir", Bauerova 33, održat će se u subotu, 17. ožujka, natjecanje u videoigrama.

Organizator je Udruga branitelja iz Domovinskog rata Gradske plinare Zagreb, a vrsta igre je TRAŽI I UNIŠTI (Search and destroy), najrasprostranjenija u svijetu.

Cjelodnevno događanje bit će prikazano i na internetu i to na sljedećim adresama:

<http://game.www.max.hr>

<http://www.g2top.org>

<http://www.wwwmax.hr>

Organizator poziva predstavnike MORH-a i GS-a OSRH da upute svoje ekipe na natjecanje, a zainteresirani se mogu prijaviti na navedenim web adresama. Podrobne obavijesti o načinu i uvjetima prijave mogu dobiti izravno kod organizatora, u Udruzi branitelja iz Domovinskog rata, Gradska plinara Zagreb, Radnička cesta 1, tel: 6302-404, 6302-406.

Iskoristite pravo prvokupa

Na temelju Ugovora o dugoročnom najmu - operativnom leasingu motornih vozila od 4. lipnja 2003. MORH je od tvrtke Euroleasing d.o.o. Split preuzeo 81 vozilo marke Opel Astra 1.6 16V N Joy i 34 vozila marke Renault Laguna 2.0 16 V Exp.

Kako tijekom srpnja i kolovoza 2007. godine završava četverogodišnji ugovor o poslovnom najmu vozila, tvrtka Euroleasing d.o.o. Zagreb ponudila je djelatnicima MO-a i OSRH pravo prvokupa vozila nakon isteka svakog pojedinog ugovora.

Ugovorene vrijednosti vozila po završetku financiranja, odnosno prodajne cijene;

- Renault Laguna 2.0 16 V Exp - 7.345,53 EUR bez PDV ili 8972,53 EUR sa PDV-om
- Opel Astra 1.6 16V N Joy - 4473,18 EUR bez PDV ili 5457,28 EUR sa PDV-om

Nadalje, tvrtka Euroleasing d.o.o. Zagreb u sklopu Koncerna Agram nudi povoljnije uvjete financiranja istih vozila preko leasinga (Euroleasing i/ili kredit Kreditne banke Zagreb), te povoljnije uvjete osiguranja vozila.

Prijave za Projekt informatičke izobrazbe

U sklopu aktivnosti Programa tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja - SPECTRA, a zahvaljujući donaciji Kraljevine Danske, u 2007. godini započinje Projekt informatičke izobrazbe u svrhu stjecanja međunarodno priznatog dokumenta koji certificira osnovna informatička znanja i vještine - ECDL (European Computer Driving Licence).

S obzirom na veliki interes i lakšu dostupnost polaznicima, nastava će se izvoditi u sljedećim gradovima: Pula, Rijeka, Split, Šibenik, Varaždin, Vinkovci, Zadar i Zagreb.

Prijavni obrazac za izobrazbu nalazi se na www.morh.hr/spectra/struka_2007.asp. Prijaviti se mogu svi zainteresirani djelatnici MORH-a i GS-a OSRH.

Potpunjene prijavne obrasce potrebno je poslati do 1. travnja 2007. godine, faksom na broj 01/ 3784 206 ili poštom na adresu:

Ministarstvo obrane RH
Uprava za ljudske resurse
Odjel za tranziciju, Ilica 256 b
10 000 Zagreb

Kako funkcionira NATO

NATO nije nadnacionalna organizacija poput UN-a ili OESS. NATO je politička organizacija samostalnih demokratskih nacija s jezgrom vojnih sposobnosti sadržanih u NATO- ovoj zapovjednoj strukturi

— Dražen JONJIĆ —

Najviše i najvažnije tijelo odlučivanja u Sjevernoatlantskom savezu je Sjevernoatlantsko vijeće (NAC). Ono je iznad svega politički forum u kojemu su jednako pravnomo zastupljene sve države članice. Sjevernoatlantsko vijeće je ovlašteno tumačiti Sjevernoatlantski sporazum.

Specifičnost ovoga tijela je djelovanje na trima razinama: na razini veleposlanika-stalnih predstavnika država koji se sastaju tjedno, na razini ministara vanjskih poslova i ministara obrane koji se sastaju dvaput godišnje te na razini predsjednika država ili vlada koji se sastaju jednom u dvije ili tri godine. Odluke Sjevernoatlantskog vijeća su punovažne bez obzira na razinu u vijeću koja ih je donijela. Svaka država ima pravo zahtijevati sastanak savjeta. Najvažnije pomoćno tijelo Savjeta je Odbor za obrambeno planiranje koji se sastaje na veleposlaničkoj ili ministarskoj razini. Sjevernoatlantskom vijeću, Vijeću i Odboru podređena su brojna radna tijela uključujući i ona koja usmjeravaju rad Partnerstva za mir, u čijem radu sudjeluju i partnerske zemlje.

Političke i političko-vojne odluke zahtijevaju konsultacije i koncenzus. NATO-ovo sjedište u Bruxellesu moglo bi se najbolje opisati kao mjesto gdje saveznice mogu raspraviti i konačno odlučivati o zajedničkim sigurnosnim pitanjima. Ne postoji sustav glasovanja već su odluke NATO - tijela jednoglasne. Tome prethode intenzivni pregovori. Razlozi za ovakav princip djelovanja, bez obzira na česte prigovore na njegovu kompliciranost i sporost, su apsolutno poštivanje suvereniteta i neovisnosti svake od čla-

nica, te jednoglasne odluke obvezuju na provedbu.

Temeljna tijela u NATO-ovom sjedištu su: Sjevernoatlantsko vijeće (NAC) i podređeni odbori poput Odbora za obrambeno planiranje kao i niz radnih skupina. Svaka zemlja članica ima u Vijeću stalnog predstavnika u rangu veleposlanika. Glavni tajnik ima Međunarodni stožer kojemu je zadaća potpora tajniku. Treba napomenuti kako glavni tajnik nije ovlašten određivati politiku NATO-a ili provoditi političke smjernice ako za to nije dobio pristanak svih NATO-ovih zemalja čla-

Temeljna tijela u NATO-ovom sjedištu su: Sjevernoatlantsko vijeće (NAC) i podređeni odbori poput Odbora za obrambeno planiranje kao i niz radnih skupina. Svaka zemlja članica ima u Vijeću stalnog predstavnika u rangu veleposlanika. Glavni tajnik ima Međunarodni stožer kojemu je zadaća potpora tajniku. Glavni tajnik je najviši dužnosnik u Savezu. Vojni odbor (MC), je vrhovno vojno tijelo u NATO-u i glavni vojni savjetnik Sjevernoatlantskog vijeća (NAC).

nica. Također, on ne može donijeti nijednu odluku koja bi mogla imati utjecaja na oružane snage bilo koje NATO-članice. Glavni tajnik je najviši dužnosnik u Savezu. U skladu s demokratskim načelima na tom se mjestu se u pravilu nalazi visoki civilni političar, po nepisanom pravilu nekadašnji ministar vanjskih poslova ili ministar obrane. Također, stvar

tradicije je i da se na mjestu glavnog tajnika uvijek nalazi Europljanin. On predsjedava Sjevernoatlantskim vijećem, predstavlja Savez u odnosima s drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Vojni odbor (MC), je vrhovno vojno tijelo u NATO-u i glavni vojni savjetnik Sjevernoatlantskog vijeća (NAC). Uobičajeno se predstavnici nacionalnih šefova obrana susreću tjedno. Vojno vijeće čine načelnici glavnih stožera oružanih snaga zemalja članica kao i nacionalni vojni predstavnici država članica NATO-a. Vojni predstavnici u vojnim odborima rade dnevno u ime svojih načelnika stožera oružanih snaga (obrane). Oni su nacionalni predstavnici koji pokušavaju pronaći koncenzus štiteći nacionalne interese.

Predsjedavajućeg Vojnog odbora (CMC) podupire Međunarodni vojni stožer ali ni on nema ovlast donošenja odluka. To tijelo daje stručne vojne savjete najvišem civilnom tijelu i usmjerava vrhovne zapovjednike združenih savezničkih snaga NATO-a: vrhovnog zapovjednika savezničkih snaga u Europi (SACEUR) koji ima sjedište u Monsu, u Belgiji, i vrhovnog zapovjednika savezničkih snaga na Atlantiku (SACLANT) sa sjedištem u Norfolku, Virginiji, SAD. Prema nepisanoj tradiciji predsjednik vojnog vijeća je general ili admiral iz europskih zemalja članica, dva vrhovna zapovjednika su američki generali ili admirali. Oba vrhovna zapovjednika su odgovorna za pripremu obrambenih planova i za vođenje obrane područja koje pokriva njihovo zapovjedništvo. Svaki vrhovni zapovjednik zapovijeda onim vojnim snagama koje su države članice, svaka posebno, odredile za zajednička djelovanja. ■

Saharska pozornica

Noć u pustinji svojim stanarima donosi potpuno drukčiji način života, poseban kućni red koji mi, vojni promatrači u svojim noćnim zadaćama, remetimo na neko vrijeme i možda im time otežavamo podnošnje nadolazećeg novog teškog dana, pod još jednim odrazom sunca u saharskom pijesku

— Iz Zapadne Sahare Darko JURIC —

Odraz sunčeve energije nalazi se svuda oko mene. Sunce se ogleda u osušenoj vegetaciji, svijetlosmeđim žednim i ispućalim lokvama u kojima je prije mnogo mjeseci bilo nešto zaustavljene kišnice, sprženom pijesku koji postaje sve sitniji, suhoj travi tamno-zlatne boje koja strši iz tog pijeska i na kojoj se hvataju i svjetlucaju zrnca najfinije pješćane prašine. Odbijajući se o tlo, sunčeva slika treperi u halucinirajućem ritmu topline. Gledanjem ovog treperenja toplote iznad tla bit ćete odvedeni vašim mislima u još dalje krajeve gdje glazba u istom tom ritmu lelujanja omamljuje slušatelje. Iako ovo sunce još uvijek nije obučeno u njegovu najljepšu proljetno-ljetnu nošnju, ono je ovih dana isprobava pred svima nama, na pozornici saharske nepreglednosti i svakim danom je razvidnije da se sprema uskoro presvući u tu nošnju. Dani su postali sve duži, ne samo zbog produžene svjetlosti već i zbog nepodnošljive vrućine. Ta vrućina zaustavlja vrijeme, usporava kazaljke na našim satovima, koje kao da sada nemaju snage za svoj uobičajeni put. Možda sve ovo i nije tako ali mi ga, većinom, doživljavamo na takav način.

Noćni život pustinje

Kako je danju obično vruće, takvi surovi uvjeti života tjeraju mnoge žive stvorove u pogodnosti noćnih temperatura. Mi humani stvorovi, doduše, noću odlazimo u ophodnju jer nam to nalaže SOP i naš mandat u MINURSO-a, a ne zbog preživljavanja kao što to rade mnogi drugi, stalni žitelji saharske pustinje. Oni su zamijenili dan za noć a mi toga ne bismo ni bili svjesni da nije tih naših spomenutih noćnih ophodnji. Kada noću vozite putem kojim ste danju prošli desetke puta ranije i nikad, ni pod razno, niste tamo vidjeli neku veću životinju, iznenadit ćete se stupnjem živosti i bogatstva pustinjskog životinjskog carstva na istom

tom putu tijekom noćnih ophodnji. Deseci raznih glodavaca krenu noću tim istim našim putevima, a uzduž tih puteva slijede ih druge životinje koje su dominantnije u ovdašnjem lancu preživljavanja, kao što su divlje mačke i pustinjske lisice. Malena pustinjska lisica nešto veća od naše domaće mačke, naglašeno velikih ušiju koje joj omogućavaju bolje hlađenje u ekstremnim pustinjskim uvjetima, živi u dubokim tunelima koje kopa u pijesku a iz njih izlazi noću u potrazi za hranom. Hrani se uglavnom malim glodavcima, a omiljena hrana su joj skočimiševi. Ti, živahni sivi miševi krupnih očiju, tzv. skočimiševi su mi najzanimljiviji. Imaju osobit način kretanja i bježanja. Kada ih iznenadite svjetlošću farova s vozila i uz to još bukom jakih motora koju pojačava zvuk vijorenja male zastave UN-a na krovu vozila, što je potpuno neuobičajeno za mir pustinjske noći, započnu svoj bijeg neobičnim skakanjem, potpuno nepravilne putanje i ritmičnosti, tako da nikad ne znate je li im se nešto dogodilo prije toga ili ne. Skočimiš, miš glodar, jedan od 40 vrsta miševa u Sahari, da bi opstao u pustinjskim uvjetima života, kopa dugačke tunele ispod pijeska koji ga dovode do svježijeg ambijenta, gdje je temperatura 10 - 20 stupnjeva niža od one vanjske. Noću izlazi iz tih tunela kako bi došao do hrane, koju čine pustinjske biljke i njihove sjemenke. Skočimiš ima još jedan dodatni način preživljavanja u ovim uvjetima, naime njegovi bubrezni proizvode urin visoke koncentracije koji mu omogućava minimalno gubljenje tekućine. Zečeva boje pijeska ima k'o pijeska, rekli bismo. Obasjani farovima šokiraju se i tako omamljeni spremni su napraviti kobnu pogrešku i dotrčati baš ispod kotača pa nastojimo paziti i još više usporiti. Ptice, male i one nešto veće, boje pijeska i suhe trave, probuđene u svom noćnom drijemanju panično uzlijeću ispred naših vozila, pokazujući nam izrazito svijetlu boju krila s njihove unutarnje strane. Divlje mačke, pojedinačno ili kao cijela obitelj, prate nas pogledima sa strane, ostavljajući misteriozan ugođaj svojim fluorescentnim odsjajem očiju. ■

Drugi HRV OMLT u misiji ISAF u Afganistanu

Muke vozača na lošim cestama

Vožnje u nekim normalnim uvjetima na udaljenostima od 200 km traju od 60 do 120 min. No ovdje to zna trajati i po pet sati. Nekad se i po sat vremena mora voziti izmjenjujući samo prvu i drugu brzinu. Osim *ring road*, pojam savršena čitava cesta ne postoji...

Iz Afganistana Zdravko MILOŠEVIĆ

Lokalne ceste teško su prohodne...

Najgore je u proljeće kada se priroda probudi a sunce počine otapati snijeg s vrhova i počne sezona kiša. Gledali smo riječna korita u kojima jedva da ima vode, a oni ih nazivaju rijekama. No tek kad su počele kiše i otapanje snijega, ti potoci su opravdali svoj naziv rijeka! Kiša je problem jer stvara blato i lokve na putevima pa time umanjuje ili potpuno onemogućava prohodnost vozila.

Još jedan problem je organi-

Treća i ništa lakša zadaća je dnevno, tjedno i mjesečno održavanje i opsluživanje vozila koje nijedan od ovih momaka ne zanemaruje. Vozila se za vrijeme sušnih razdoblja ne prestano zaprašuju kako izvana tako i u unutrašnjosti. Filteri za zrak, instrumenti i uređaji, sve to traži čistoću da bi savršeno radilo. Kako sušna razdoblja zadaju probleme s prašinom tako i trenutačna kišna razdoblja zadaju probleme s blatom, koje je jednako tako potrebno uklanjati da bi se sačuvala sredstva koja će

služiti i idućim OMLT-ima.

Pošto je pravilo da sva vozila budu čista kad se ude u kamp, vozači ih poslije vožnje peru i ispuhaju. Često je to i svakodnevno, ovisno učestalosti eksploatacije.

Sve su to problemi s kojima se naši dečki susreću svakodnevno, a ako i k tome dodamo i vrućinu koja ljeti prelazi i više od 50 stupnjeva i vožnje koje znaju trajati i po više sati, možemo reći da imamo jedan pravi Pariz - Dakar doživljaj i u Afganistanu! ■

Od ukupno 27 pripadnika 2. HRV OMLT-a, njih osam su vozači iz 2. gardijske brigade i obavljaju otežane zadaće. Afganistan je zemlja koja je tek u ranom gospodarskom razvoju a takve su im i prometnice. Od ukupnog broja prometnica u državi, tek nešto manje od 20-ak posto cesta je asfaltirano i to su u pravilu one glavne, zvane *ring road*, i idu kroz Kabul i jedna kroz Mazar-e-Sharif. I one su nedavno napravljene iako ih u Kabulu ima nešto i od ranije.

Samim time uočavate koliko je odgovorna zadaća naših vozača jer moraju svladavati i najveće zapreke i poljske puteve koje je narod napravio kolima i zaprežnim vozilima ili ih je sama priroda stvorila. Vožnje u nekim normalnim uvjetima na udaljenostima od 200 km traju od 60 do 120 min. No ovdje to zna trajati i po pet sati. Nekad se i po sat vremena mora voziti izmjenjujući samo prvu i drugu brzinu. Osim *ring road*, pojam savršena čitava cesta ne postoji. Možda hoće u skoroj budućnosti.

... i vožnja zna često trajati satima

ziranost prometa u urbanijim središtima u kojima gotovo da i nema reda. Na jednom mjestu u istom trenutku na cesti imate gomilu registriranih i neregistriranih vozila s prikolicama i bez njih, motocikle s jednim, dvojicom pa čak i više putnika, kamione, šleper, pješake i djecu koja neprestano pretičavaju cestu, razna zaprežna kola, domaća radnička kola, prometne policajce koji pokušavaju to izregulirati i naše vozače s terenskim vozilima. Zamislite svu tu zbrku i galamu!

Spremni i na izvanredne popravke

Visoka dočasnička škola

Rasadnik vrhunskih dočasnika

Vrijeme koje smo proveli među polaznicima petog naraštaja i među djelatnicima Visoke dočasničke škole bilo je vrlo vrijedno iskustvo koje bismo rado podarili drugima. Na vrhunskim profesionalcima, na dočasnicima u vojsci puno toga počiva. I najzahtjevniji procesi razvijaju se brzo i bezbolno. A u temeljima je znanje, znanje za danas, ali i za budućnost...

Dražen JONJIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Trenutačno se školuje peti naraštaj visokih dočasnika među kojima su i dva stranca

Oružane snage Republike Hrvatske odavno su prepoznale važnost izgradnje profesionalnog kadra na svim razinama, kako časničkim, tako i dočasničkim, provodeći sustav slijedno rastuće izobrazbe. Kako bi on i za dočasnički lanac potpore dobio svoj najviši stupanj, u lipnju 2002. utemeljena je Visoka dočasnička škola, kao najviša razina slijednog školovanja dočasnika u sklopu njihovog profesionalnog razvoja. Iza te povijesne činjenice krije se jedna od posebnijih škola u ovom dijelu svijeta, gdje izabrani dočasnici stječu sposobnosti u razumijevanju, poznavanju i planiranju, kao i provedbi borbenih i međunarodnih vojnih operacija. Osim spomenutog Visoka dočasnička škola osposobljava dočasnike za provedbu zadaća u intergranskim i združenim stožerima, kao i za rad u međunarodnom okruženju. Koliko je taj segment važan u izobrazbi visokih dočasnika

ka, njih petnaesticu, od kojih su prvi put po jedan polaznik iz oružanih snaga Republike Slovenije i Republike Makedonije", govori nam zapovjednik VDS-a brigadir Predrag Markotić.

Visoki kriteriji odabira

Upravo zato što VDS i sadržajno i figurativno predstavlja dočasnički vrh, postavljeni su strogi kriteriji odabira. Kandidat mora prethodno završiti: tečaj za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja, temeljnu i višu dočasničku izobrazbu. Naravno, treba biti ocijenjen najmanjom ocjenom „ističe se“, ali i što je ne manje važno, mora proći na ulaznom testu psihofizičkih sposobnosti, kao i na testu znanja. Uvjerili smo se kako u primjeni kriterija nema popuštanja. Za

svaki naraštaj Visoke dočasničke škole prijavi se tridesetak kandidata, a najboljih petnaest postaju polaznici ove po mnogo čemu elitne dočasničke škole. Nastavni planovi i programi škole projektirani su tako da pruže mogućnost stjecanja interoperabilnosti i kompatibilnosti, te daju znanja i sposobnosti za rad u međunarodnom okruženju. „VDS će tijekom ovog naraštaja doživjeti preustroj i ući će u sastav Dočasničke škole OSRH“, ističe brigadir Markotić te napominje kako su koristi od takvog načina izobrazbe uvidjele i oružane snage zemalja iz regije. Početak suradnje s Makedonijom i Slovenijom tako će, po svedu sudeći biti tek naznaka budućih, još razgranatijih odnosa.

pokazuje i podatak kako je ta škola bila prva u kojoj je strani jezik obvezatni predmet. „Visoka dočasnička škola kao dio ZZIO-a „Petar Zrinski“ predstavlja najvišu, četvrtu razinu izobrazbe dočasnika u OSRH. Trenutačno školujemo peti naraštaj visokih dočasni-

svaki naraštaj Visoke dočasničke škole prijavi se tridesetak kandidata, a najboljih petnaest postaju polaznici ove po mnogo čemu elitne dočasničke škole. Nastavni planovi i programi škole projektirani su tako da pruže mogućnost stjecanja interoperabilnosti i kompatibilnosti, te daju znanja i sposobnosti za rad u međunarodnom okruženju. „VDS će tijekom ovog naraštaja doživjeti preustroj i ući će u sastav Dočasničke škole OSRH“, ističe brigadir Markotić te napominje kako su koristi od takvog načina izobrazbe uvidjele i oružane snage zemalja iz regije. Početak suradnje s Makedonijom i Slovenijom tako će, po svedu sudeći biti tek naznaka budućih, još razgranatijih odnosa.

Djelatnici za primjer

Pišući o Visokoj dočasničkoj školi, a ne spomenuti njezine vrijedne djelatnike, prvog dočasnika stožernog narednika Tihomira Klasnića, više instruktore upravljanja i vođenja stožernog narednika Zorana Svetića i nadnarednika Borisa Brda-

U proces izobrazbe uključeni su i visoki civilni i vojni dužnosnici iz zemlje i inozemstva

■ *VDS će tijekom ovog naraštaja doživjeti preustroj i ući će u sastav Dočasničke škole OSRH, ističe brigadir Markotić te napominje kako su koristi od takvog načina izobrazbe uvidjele i oružane snage zemalja iz regije*

rića, više instruktore taktike i stožernog rada stožernog narednika Michaela Fanuka i šzn Josipa Markešića i višeg instruktora općih vojnih predmeta nmr Vladu Derdića, bilo bi vrlo nepravedno. „Duboko sam uvjeren da dočasnici iz VDS-a predstavljaju sam dočasnički vrh OSRH“, ne bez ponosa ističe zapovjednik Škole brigadir Markotić. Upravo njihovo iznimno zalaganje i profesionalnost omogućuju polaznicima VDS-a postizanje izvrsnih rezultata koji su ne jednom verificirani u praksi. Na višim instruktorima je važan dio predavačkog rada, a njima se pridružuju i časnici i do-

zemlje i inozemstva.

Što se same izobrazbe tiče, ona se iz naraštaja u naraštaj prilagođava najnovijim zahtjevima, a njezin važan dio predstavljaju nastavni posjeti i obilasci postrojba kako naših tako i stranih oružanih snaga, na kojima se polaznici, osim vojnih tema, upoznaju i s povijesnim, gospodarskim i političkim značajkama Republike Hrvatske, tako i zemalja u okruženju. Koncept provedbe nastav-

časnici koji obnašaju najviše dužnosti u OSRH. Naravno, u proces izobrazbe uključeni su i visoki civilni i vojni dužnosnici iz

nih sadržaja ove intergranske i međunarodne škole temelji se na samostalnom radu polaznika uz neprekidno stručno vodstvo predavača.

Škola okrenuta budućnosti

A iz ovog rasadnika vrhunskih dočasničkih kadrova dolaze diplomanti koji su vrhunski osposobljeni za najodgovornije dužnosti u dočasničkom lancu potpore OS-a, od prvog dočasnika bojne, preko prvog dočasnika brigade, prvih dočasnika grane do prvog dočasnika GS-a OSRH. Naravno, svoja znanja oni mogu primijeniti i u međunarodnim stožerima, potvrđujući kako je vrijeme odvojeno za školu

veoma dobro uporabljeno vrijeme. A naše vrijeme koje smo proveli među polaznicima petog naraštaja i među djelatnicima Visoke dočasničke škole bilo je vrlo vrijedno iskustvo koje bismo rado podarili i drugima. Na vrhunskim profesionalcima, na dočasnicima u vojsci mnogo toga počiva. I najzahtjevniji procesi razvijaju se brzo i bezbolno. A u temeljima je znanje, znanje za danas, ali i za budućnost. ■

Viši stožerni vodnik Igor Skopec, Slovenska vojska

Jedan od prva dva strana polaznika Visoke dočasničke škole je viši stožerni vodnik Slovenske vojske Igor Skopec. On je u VDS došao s mjesta prvog dočasnika slovenske Dočasničke škole.

Kako ste se uključili u školovanje na Visokoj dočasničkoj školi?

VDS je s trećim naraštajem provodila studijsko putovanje Slovenijom. Ta prigoda iskorištena je za iniciranje uže suradnje između Dočasničke škole Slovenske vojske i Visoke dočasničke škole. Budući da na toj razini nemamo vojne izobrazbe, te upućujemo dočasnike viših dužnosti na izobrazbu u inozemstvo, mogućnost školovanja u Hrvatskoj nas je zainteresirala. Slijedom te inicijative, Slovenska vojska dobila je hrvatsku ponudu za upućivanjem jednog slovenskog polaznika na VDS. Tako je počeo ovaj oblik suradnje. Trebam istaknuti kako je suradnja dočasničkog zbora Slovenske vojske i dočasničkog lanca potpore OSRH, osobito s prvim dočasnikom GS-a OSRH.

Kakvo je vaše mišljenje o proširenju suradnje?

Naravno, već je izabran kandidat za upućivanje u idući naraštaj VDS. U potpunosti podupirem ideju o razmjeni instruktora jer je to način za intenziviranjem suradnje. Jedni od drugih možemo puno naučiti.

S obzirom na vaša dosadašnja iskustva, kako ocjenjujete program Visoke dočasničke škole?

Program mi je zanimljiv. Imam prigodu ponoviti neke stvari kojima se dugo nisam bavio u svome radu, a naravno i nadograditi svoja znanja. Svako školovanje je samo po sebi dobro i potrebno, uz uvjet da imate pozitivan odnos prema njemu i želju za usvajanjem novih iskustava. Čovjek, kako se kaže, koji ima više znanja, više i vrijedi. Istaknuo bih kao vrlo pozitivnu stranu ovog školovanja upravo razmjenu iskustava među polaznicima, stvaranje novih prijateljstava koja će nam omogućiti još kvalitetniju suradnju dočasničkih zborova Slovenske vojske i OSRH. Želio bih ovim putem zahvaliti svim djelatnicima VDS-a, kao i kolegama polaznicima 5. naraštaja na korektnom i profesionalnom odnosu.

Ekípa iz Aviana zaslužna za spektakl američkog nogometa usred Zagreba

Amerikanci školovali zagrebačke Gromove

Premda je konačni rezultat otišao na stranu gostiju iz Aviana u redivima Zagreb Thundera nije bilo prevelike žalosti. Izgubiti 3:39 od iskusnih igrača američkog nogometa u trećoj utakmici ikad odigranoj u Hrvatskoj uopće nije loše, pogotovo kad su s druge strane travnjaka stajali profesionalni vojnici, djelatnici američkoga ratnog zrakoplovstva iz baze u Italiji

Neven MILADIN,
snimio Tomislav VALENT

Gotovo 500-tinjak Zagrepčana okupilo se prošle subote na igralištu NK Prečko ne bi li uživo vidjeli kako izgleda američki nogomet u izvedbi Zagreb Thundera, jedinog hrvatskog kluba u tom sportu, i Belluno Grifonija, ekipe američkih vojnika iz zrakoplovne baze u talijanskom Avianu. Toliki broj gledatelja iznenadio je i domaćine koji su tjednima pripremali spektakl, ali su na kraju uživali u ovacijama unatoč visokom i očekivanom porazu, te goste koji su bili doslovce oduševljeni navijanjem i pljeskom kao nagradom za svaku dobro odigranu akciju. A Amerikanci su ih imali prilično.

Učitelji i učenici

Premda ekipa Zagreb Thundera ne postoji dugo i u domovini nema priliku odmjeriti snage protiv nekog drugog hrvatskog kluba, to upravo kluba nije spriječilo da početkom godine na više adresa u Europi upute pozive za gostovanjem u Zagrebu. Skupljanje iskustva, koje će u budućnosti biti presudno za sudjelovanje u jednom od regio-

nalnih europskih natjecanja, shvaćeno je kao obvezno u zagrebačkim Gromovima i stoga je najava dolaska vrlo jake ekipe Belluno Grifoni doslovce oduševila i čelništvo i igrače jedinog hrvatskog kluba američkog nogome-

ta. Premda je američki nogomet u Europi daleko ispod kvalitativne razine tog sporta u SAD-u, očito je da na Starom kontinentu ima velik broj pristaša. Grifoni, tako, pripadaju srednjoj klasi klubova u Europi, ali s obzirom na to da u njemu igraju američki vojnici iz zrakoplovne baze u Avianu u Italiji mnoge momčadi vole igrati s njima pripreme i prijateljske utakmice. Tako su i Zagrepčani shvatili da je prihvaćanje njihova poziva u Avianu gotovo

savršeno za ono što im najviše treba - školovanje i iskustvo. Amerikanci su odjednom postali učitelji i spremno su prihvatili taj izazov. I bez ikakvih problema "isprašili" domaćine s nekoliko uzastopnih touch-downova. Zato konačnih 3:39 i nije tako loš rezultat; točnije, moglo je biti i gore. Puno gore! "U pripremi utakmice naši treneri uvjerali su nas da bi se možda jedno vrijeme mogli nositi s Grifonima, no, nažalost, to vrijeme je trajalo jako kratko. Ipak, ne tugujemo zbog uvjerljivog poraza, mi smo ionako računali na njega, a najvažnije nam je da smo stekli nove prijatelje i dobili tako potrebno iskustvo", vrlo uvjerljivo pričao nam je nakon utakmice predsjednik Zagreb Thundera, Denis Geto. Tugovali nisu ni zagrebački igrači, nego su se prilično opustili i naveliko slikali s

je takav dekor uopće nije smetao. Štoviše, na kraju utakmice velikim pljeskom nagradili su i domaće navijače, možda i većim nego suparničke.

"Ovo je bilo fenomenalno. Dobra utakmica, super navijači i sasvim solidan suparnik s obzirom na to da je tek na početku bavljenja američkim nogometom. Posebno su nas oduševili navijači, bilo je predivno igrati pred njima", kazao nam je drugi trener Grifonija, Jerome "Romeo" Baysmore, te na pitanje smeta li mu da su njegovi igrači u hrvatskim medijima prozvani marincima samo je odmahnuo rukom. "Mi smo djelatnici ratnog zrakoplovstva, no, nije ništa strašno ako su nas malo zamijenili za kolege marinice. Nama je važno da smo u Zagrebu bili stvarno dobro priml-

nasmiješenim suparnicima. Amerikancima je očito godilo prijateljsko raspoloženje, a i u Zagrebu su gledali poput najvećih zvijezda. Očito, učitelji su dobro odradili svoje "predavanje" jer priznanje su dobili ni od koga drugoga nego od - učenika. Inače, kad su domaćini pri rezultatu 0:33 postigli field-gol (zabio ga je Ed Kulic potkraj utakmice) vrijedan tri boda, nastalo je takvo slavlje na travnjaku i u gledalištu da bi na tome pozavidjeli i mnogi hrvatski nogometni prvoligaši. Nevjerojatno, ljudi su se ljubili i grlili kao da je Hrvatska postala prvak svijeta. U kojem sportu? Bilo kojem! Uopće ne želimo ni pomišljati što bi se dogodilo da su Gromovi kojim slučajem pobijedili? Uzvrat u Aviano. Zanimljivo, čak ni utakmica američkog nogometa odigrana po oblačnom vremenu i lošem, blatnom travnjaku, nije spriječila navijače da svoje raspoloženje svijetu objasne petardama i vatrometom. Istina, ništa od pirotehnike nije padalo na teren, no, da smo bili malo bliže Maksimiru itekako bismo mogli pomisliti da je na rasporedu nogometna utakmica između Dinama i Hajduka. No, gostima iz Itali-

jeni, da smo zadovoljni svojom igrom i vjerujte, ako nas vaši dečki ponovno pozovu doći ćemo bez razmišljanja.

Rezultat? Ma nije tako važan. Eto, čak nisam siguran tko je osim Moora i Davisa postizao naše poene". I

onda šećer na kraju: američki treneri uputili su svojim domaćinima službeni poziv da Zagreb Thunderi već u travnju dođu na uzvrat u Aviano. Tako brzi dogovor oko utakmice doista se rijetko viđa. Premda nismo sigurni hoće li zbog financijskih teškoća i doći do puta zagrebačkih Gromova u Italiju, već je i sama gesta dovoljna da se shvati kako je na katastrofalnom travnjaku NK Prečkoga te subote "rođeno" novo sportsko prijateljstvo! ■

Novi Humveeji

AMERIČKA je vojska nastavila s uvođenjem novih poboljšanih inačica višenamjenskog lakog vojnog vozila HMMWV (High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle) poznatijeg pod nadimkom Humvee. Zbog stalnog se angažmana i postavljanja dodatnog oklopa postojeća flota Humveeja ubrzano troši i treba ih stalno znavljati kako bi se vojnicima na terenu osigurala kvalitetna i pouzdana vozila.

Unatoč stalnom pojavljivanju novih, ponekad i naprednijih, vozila na tržištu (osobito su produktivni europski i američki proizvođači) tvrtka AM General LLC može biti mirna. Njihov je najvažniji proizvod, Humvee, i dalje u samom svjetskom vrhu.

U zadnje su se dvije godine pojavile nove inačice Humveeja koje bi trebale svojim unaprijeđenim zna-

Business Wire

čajkama omogućiti vojnicima dobru mobilnost te zaštitu i u najtežim uvjetima. Nekoliko ugovora sklopljenih oko Nove godine vrijedni su 336,6 milijuna USD i pokrivaju nabavu i modernizaciju raznih inačica.

Među novim je inačicama nekoliko zanimljivih vozila, kao što je najnoviji M1165 o kojem još uvijek ima malo preciznih podataka. Zatim, tu

su dvije inačice koje su u punu operativnu uporabu ušle tijekom prošle godine, M1151 i M1152. Inačica M1151 je četverovratna inačica za prijevoz vojnika, inačica M1152 je dvovratna inačica s tovarnim prostorom dok je inačica M1152P1 ambulantlyno vozilo. Te su inačice temeljene na oklopljenoj inačici M1114, ali s dodatnim poboljšanjima.

M. PETROVIĆ

RAF nabavlja Snipere za svoje Harriere

POTKRAJ veljače ministarstvo obrane Ujedinjenog Kraljevstva sklopilo je ugovor s američkom tvrtkom Lockheed Martin, na temelju kojeg će biti nabavljeni ciljnički podvjesnici Sniper ATP (Advanced Targeting Pod). Sklapanje ugovora je rezultat zahtjeva britanskog RAF-a (Royal Air Force), koji je potkraj prošle godine podnio zahtjev za nabavu novih ciljničkih podvjesnika za svoje Harriere GR.9/T12, što je u konačnici rezultiralo dosad prvom nabavom suvremenih ciljničkih podvjesnika za RAF.

Kao temeljne argumente za taj svoj odabir čelnici RAF-a navode njegove napredne mogućnosti, izvrsnu interoperabilnost s drugim platformama što potom omogućava

iznimnu prilagodljivost pri planiranju i provedbi vrlo širokog spektra zadaća. Uz to, ističu kako Sniper ATP omogućava pilotima vrlo precizno i detaljno lociranje i identifikiranje raznih tipova ciljeva na zemlji (što se odnosi na vrlo kvalitetan, detaljan i stabilan IC i TV slikovni prikaz velike razlučivosti), a ono što u RAF-u također smatraju vrlo važnom kvalitetom Snipera je mogućnost da posade aviona takav zahvat rade s velikih udaljenosti. Također, s druge pak strane, Lockheed Martin kao svoje velike adute navodi kako je Sniper ATP s velikim uspjehom dokazan u stvarnim borbenim uvjetima, posebice nekoliko zadnjih godina u Afganistanu i Iraku, te kako se s logističke strane radi o opremi koja se lako integrira na razne platforme, lako se održava u raznim uvjetima, te s vrlo visokim postotkom tehničke ispravnosti i pouzdanosti.

Nabava ciljničkih podvjesnika je

dio programa modernizacije 69 britanskih Harriera (program "Capability B2+") koji je pokrenut tijekom 1999., koji se rabe u RAF-u i u Royal Navy, a kojim je predviđeno znatno poboljšanje upravljivosti avionom te njegove opće letne karakteristike, integriranje nove avionike, nove komunikacijske opreme, novog digitalnog ciljničkog podvjesnika, novog data link sustava, te omogućavanje nošenja i uporabe nove generacije zrakoplovnog naoružanja. To se posebice odnosi na novu generaciju precizno navođenih bombi, odnosno projektila. Troškovi cijelog programa modernizacije "Capability B2+" procjenjuju se na oko pola milijarde funti.

Uz Lockheed Martin u integriranje Snipera na britanske Harriere GR.9/T12 bit će uključene i britanske tvrtke BAE Systems i SELEX. Isporuca podvjesnika započela je tijekom ožujka, a trebala bi se okončati do lipnja ove godine.

I. SKENDEROVIĆ

Jeftiniji Excalibur?

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) uvodi u operativnu uporabu najnoviji vođeni topnički projektil XM982 Excalibur. Riječ je o naprednom topničkom streljivu kalibra 155 mm, izvrsne preciznosti kojim se opremaju topničke bitnice naoružane samovoznim sustavima M109 A6 Paladin i vučnim sustavom M777. U budućnosti se planira uvođenje novog samovoznog topničkog sustava NLOS-C koji se razvija u sklopu programa FCS, i upravo će vođeno streljivo kao Excalibur omogućiti njegove napredne mogućnosti.

Vojska je tijekom 2006. nabavila 335 projektila po cijeni od oko 124 000 USD po projektilu. To je znatno više u odnosu na klasične (nevođene) topničke projekte, no, mogućnosti koje Excalibur nudi čine ga u konačnici dovoljno jeftinim jer se za isti učinak treba potrošiti znatno manje streljiva.

Excalibur proizvodi konzorcij koji čine američka tvrtka Raytheon i europska BAE Systems Bofors. No, s vremenom su i drugi proizvođači razvili svoje modele vođenih top-

ničkih projektila u istom kalibru. Tako je američka tvrtka ATK tijekom ljeta 2006. predstavila novi topnički projektil Sabre koji ima slične karakteristike, a tvrtka navodi kako ima i jednu veliku prednost. Naime, ATK ga vojsci nudi od 25% do 40% nižoj cijeni u odnosu na Excalibur.

ATK navodi kako je niža cijena ostvarena jednostavnijim i promišljenijim dizajnom i jednostavnijom konstrukcijom a ne manjim mogućnostima. Tvrtka još nije u potpunosti dovršila razvoj Sabrea, planira ga ponuditi tijekom 2008. Analitičari očekuju da će američko-europski konzorcij na neki način odgovoriti na izazov tvrtke ATK i ponuditi buduće inačice Excalibura po nižoj cijeni.

M. PETROVIĆ

Rumunjska kreće u nabavu borbenih aviona

RUMUNJSKA kani u idućem kratkoročnom razdoblju nabaviti 48 suvremenih višenamjenskih borbenih aviona, kako bi se prije svega zamijenila postojeća flota zastarjelih borbenih aviona, te kako bi ispunila svoje obveze preuzete ulaskom u NATO savez što podrazumijeva tehnološko osuvremenjivanje oružanih snaga, odnosno zadovoljenje postavljenih NATO standarda. Prethodno spomenuto je u biti sukus onoga što je izjavio rumunjski ministar obrane Sorin Frunzaverde potkraj veljače u intervjuu agenciji REUTERS, u kojem se osvrnuo na tekući preustroj rumunjskih oružanih snaga, odnosno na planove glede modernizacije borbene komponente ratnog zrakoplovstva. Nakon brojnih špekulacija tijekom prošle godine u raznim medijima oko moguće kupnje novih borbenih aviona, to je bilo službeno istupanje rumunjskog ministra obrane koji je na tu dužnost stupio prije nekoliko mjeseci.

Današnju flotu rumunjskih borbe-

nih aviona čini 80 MiG-ova 21, koji su tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća modernizirani u suradnji s izraelskom tvrtkom Elbit. S obzirom na to kako su avioni koji su pred krajem svog životnog vijeka, odnosno kako su to avioni čiji je tehnološki razvoj započeo sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća te kao takvi više ni na koji način ne mogu pratiti razvoj suvremenih tehnologija koje su svojstvene borbenim avionima četvrte i pete generacije, prema izjavi ministra Sorina Frunzaverdea tijekom ove započete proces odabira i nabave novog višenamjenskog borbenog aviona. Postojeći rumunjski MiG-ovi bit će postupno povučeni iz operativne uporabe do 2013., a tijekom 2014. početak će uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu novog aviona.

Iako u svom intervjuu za REUTERS rumunjski ministar obrane nije imenovao nijednog kandidata na tom predstojećem natječaju, šira

zrakoplovna javnost (kako rumunjska tako i svjetska) ne dvoji previše kako su najizgledniji kandidati američki F-16C/D Block 52+ i švedski JAS 39C/D Gripen. Zsigurno, takva očekivanja uvelike se temelje na nedavnim pozitivnim iskustvima Poljske, Češke i Mađarske, koje su se također našle u poziciji da zastarjele sovjetske avione zamijene suvremenim zapadnim. Ono što predstojeću rumunjsku kupnju čini dodatno zanimljivom jest činjenica kako će ona u idućem razdoblju biti jedna od najvećih nabava novih borbenih aviona na području jugoistočne Europe.

I. SKENDEROVIĆ

Napredak programa FRES

BRITANSKA tvrtka QinetiQ sklopila je nekoliko manjih ugovora s britanskim ministarstvom obrane o nastavku rada na programu Future Rapid Effect System (FRES). Ugovori pokrivaju razdoblje od idućih 18 mjeseci i osiguravaju izradu tehnološkog demonstratora. FRES je najvažniji razvojni program britanske kopnene vojske, u nekim elementima sličan američkom programu FCS. Cilj mu je razviti novu generaciju tzv. srednjih borbenih vozila koja će vojnicima budućnosti omogućiti bolje suočavanje s prijetnjama modernog bojišta.

Trenutačno se radi na nekoliko važnih tehnologija, ponajprije se to odnosi na razvoj elektroničkog

oklopa. Za njegov se razvoj QinetiQ udružio s tvrtkama Lockheed Martin UK INSYS i SAIC. Razmatra se mogućnost uvođenja naprednog oklopa koji bi trebao

pužiti dobru zaštitu posadi uz održavanje niske mase samog vozila.

Druga je važna tehnologija tzv. ve-tonika, odnosno elektronika u vozilu koja treba omogućiti posadi umreženost i prikupljanje velikog broja informacija o stanju oko vozila te ih prikazati posadi. Prikazivanje

mnoštva podataka ozbiljan je izazov i treba paziti da se posada ne pretrpa informacijama i "potone" te joj se tako smanji borbena učinkovitost. U razvoju tih tehnologija surađuje s tvrtkama Thales i BAE Systems.

M. PETROVIĆ

Egipat kupuje finske topovnjače

manja topa 40 mm/70, dva dvostruka protuzrakoplovna topa tipa ZU-23 (modificirana mornarička inačica), dva RBU-1200 ASROC lansera te ima sposobnost polaganja mina. Od elektroničke opreme na brodove su postavljeni sonari tvrtke Simrad te sustav upravljanja raketama WM22.

Finsko ministarstvo obrane uvelike je poduprlo tvrtku Patria pri pronalazanju kupca za dvije raspremljene topovnjače. Kako je ministarstvo obrane izdalo dozvolu za izvoz brodova, dostava brodova egipatskoj mornarici obavljena je do kraja 2006.

M. PTIĆ GRŽELJ

FINSKA vojnoobrambena kompanija sa sjedištem u Helsinkiju okončala je prodaju bivših finških topovnjača klase Turunmaa egipatskoj mornarici, koje su međunarodno klasificirane kao korvete, izgrađene potkraj 70-ih godina prošlog stoljeća, a nalaze se u raspremi od 2002. godine. Klasa se sastoji od dva broda, FNS Turunmaa i Karjala.

Glavne značajke novih egipatskih brodova su standardna istisnina od 800 tona, odnosno 1350 tona pri najvećem opterećenju, duljine 74 metra, širine 7,8 metara i gaza od 3 metra. Propulzijsko postrojenje sastoji se od tri MTU dizelska motora svaki snage 2200 kW koji pokreću tri propelera i jedne plinske turbine

Olympus TM1A tvrtke Rolls-Royce snage 16 000 kW. Brzina plovidbe pri dizelskoj konfiguraciji iznosi 17 čvorova dok uz plinsku turbinu topovnjače postižu 34 čvora, a najveći doplov iznosi 5000 nautičkih milja. Posada broda sastoji se od 70 članova, od kojih je 30 časnika, a ostali su mornari. Naoružanje broda sastoji se od glavnog pramčanog topa Bofors 120 mm/46 SAK DP, dva

Indonezijske korvete u očekivanju pokusne plovidbe

NIZOZEMSKA tvrtka Shelde Naval Shipbuilding trenutačno priprema ispitivanja i testiranja za pokusnu plovidbu prve od četiri naučene korvete klase Sigma koje gradi za indonezijsku ratnu mornaricu.

Prvi brod u klasi, oznake 365 imenovan je KRI Diponegoro tijekom svečanosti porinuća, odnosno isplovljavanja sa zatvorenog navoza koje je održano u rujnu 2006. godine. Isto tako, uslijedilo je porinuća i druge korvete u klasi, oznake 366 i imena KRI Hasanuddin iako su prije same svečanosti najavljivana i druga imenovanja.

U skladu s izjavama dužnosnika tvrtke Shelde Naval Shipbuilding, četiri nove korvete su projektirane u svrhu patroliranja ekskluzivnom indonezijskom gospodarskom zonom te za provedbu protupiratskih zada-

ća u regiji. Duljina brodova iznosi 90,7 metara, širina 13 metara dok gaz iznosi 3,6 metara uz istisninu gotovo 1700 tona. Najveća brzina od 28 čvorova postiže se uz propulzijsko postrojenje koje se sastoji od dva dizelska motora, svaki snage 8910 kW koji pokreću dva propelera uz pasivnu stabilizaciju ljuljanja broda. Pri brzini krstarenja od 18 čvorova domet korveta iznosi 3000 nautičkih milja, a moguće je smjestiti do 80 članova

posade. Naoružanje brodova sastoji se od glavnog pramčanog topa Oto Melara 76 mm, dva pomoćna topa 20 mm Vector G12, protuzračnim projektilima MBDA Mistral TETRAL, protubrodskim projektilima MBDA Exocet

MM40 block 2 te torpedima 3A 244S Mode II/MU 90 smještenima u dva B515 lansera. Ulazak prve korvete u operativnu službu indonezijske mornarice očekuje se do lipnja, a druge korvete do kraja ove godine. Preostala dva broda iz klase ipak će se graditi u Vlissingenu u Nizozemskoj a ne kako je najavljeno u Surabayai, Indonezija.

Nizozemsko brodogradilište je okarakteriziralo tu inozemnu narudžbu korveta kao vrlo važnu za vlastito poslovanje kao i za poslovanje lokalne industrije i podgovarača. Pri tehničkoj koordinaciji specifičnih aspekata te u provođenju izobrazbe za indonezijsku posadu veliku ulogu imala je nizozemska mornarica.

M. PTIĆ GRŽELJ

MQ-8B Fire Scout

AMERIČKA tvrtka Northrop Grumman tijekom siječnja službeno je predstavila novu inačicu svoje bespilotne platforme Fire Scout. Riječ je o poboljšanoj inačici postojeće letjelice RQ-8A, na kojoj su provedena brojna poboljšanja, a najprepoznatljivija razlika je da može nositi navođene projekte. Kako je riječ o novoj inačici letjelice, koja će se rabiti za potrebe američke ratne mornarice, dobila je i novu oznaku - MQ-8B. Prvi probni let MQ-8B obavljen je 18. prosinca prošle godine.

Letjelica MQ-8B u odnosu na prethodnu inačicu ima znatno jaču pogonsku skupinu, duplo veći dolet, znatno poboljšane senzorske sustave te sustave za upravljanje letjelicom, ima veći spremnik za pogonsko gorivo, te može nositi znatno više "korisnog" tereta. Uz to, glavni i repni rotori su sada s po četiri kraka. Uvođenje u inicijalnu

operativnu uporabu planira se tijekom fiskalne 2008., a početak pune proizvodnje letjelica predviđa se za fiskalnu 2009.

I. SKENDEROVIĆ

Potreba za brzim i visokopropusnim podatkovnim mrežama

Nove su operacije stavile američku vojsku u posve novu situaciju, zapovjednici su počeli zahtijevati još veću propusnu moć za brze i bežične podatkovne mreže

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Kako su američke snage 2003. napredovale iz Kuvajta ka Bagdadu, američka 22. brigada veze pomakla se na prednju crtu te uspostavila bežičnu mrežu za potrebe snaga u napredovanju.

Ako bi informacije besprijekorno kolale između višeg zapovjedništva te postrojbi u napredovanju, tada bi se operacija Iračka sloboda mogla potvrditi kao dokaz u svezi s američkim vojnim konceptom o ratovanju potpomognutom centraliziranom digitalnom mrežom. Umjesto toga, bežične su mreže bile nepouzdana i neadekvatne, usporavajući tok bitke i otkrivajući kontinuirani ključni nedostatak - propusnost (kapacitet, propusnost, žičanih i bežičnih komunikacija pri slanju i primanju digitalnih informacija).

Operacija je ponudila jedan djelić centraliziranog mrežnog ratovanja, smatraju vojnici, ponavljajući zaključke izvješća nakon akcije. Predodžba centraliziranog mrežnog ratovanja podrazumijeva isti pristup na mrežu svim zainteresiranim. Tijekom rata postrojbe nisu imale odgovarajuću širokopojasnost, smatraju analitičari.

Od tada, američki vojni dužnosnici radili su na unaprjeđenju spajanja na mrežu za pokretne vojne snage - postrojbe na terenu, brodove i letjelice.

Pentagon je utrošio milijarde dolara kako bi izgradio nove satelite i digitalne radiouređaje, ali različiti su problemi usporavali dolazak nove opreme iako su zahtjevi za pove-

ćanjem propusnosti nastavili rasti, tjerajući vojne dužnosnike na pronalaženje načina upravljanja protokom informacija.

Na kraju 90-ih, dužnosnici Svevirskog zapovjedništva ustvrdili su kako bi 2010. godine američke snage trebale imati oko 16 Gbps (gigabita u sekundi) za dnevne operacije, ali realna vrijednost je oko 4 Gbps čak i ako svi sateliti u

podatkovnom cjevovodu budu operativni na vrijeme. Predviđanja Pentagona nisu dostupna, a dužnosnici američkog strateškog zapovjedništva ne komentiraju pretpostavke. Jasno je kako su predviđanja za devedesete godine bila previše optimistična. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Samovozni topnički sustav Archer

Glavne odlike
Archera su njegova potpuna automatiziranost djelovanja, visoki stupanj umreženosti i izvrsna pokretljivost. Uporaba najsuvremenijeg streljiva omogućit će mu maksimalni doomet djelovanja od 60 kilometara

Pripremio
 Dražen MILIĆ

Velike vojske bogatih država mogu si dopustiti uporabu različitih sustava namijenjenih uništavanju ciljeva na zemlji. Tako američki zapovjednici u svakom trenutku mogu birati hoće li neki cilj uništiti topničkom paljbom (haubicama ili VBR-ima) ili će pozvati borbene helikoptere i/ili avione. U najnovije vrijeme na raspolaganju su im i borbene bespilotne letjelice. Manje vojske ne mogu si dopustiti takav "luksuz" te je kod njih presudan pametan izbor topničkih sustava kojima će moći pokriti široki spektar zadaća. Jedan od takvih je samovozni topnički sustav Archer FH-77BW tvrtke BAE Systems Bofors AB.

Iako je Švedska jedna od najbogatijih država na svijetu, a njezina vojska među deset tehnološki najnaprednijih, činjenica je da u svom sastavu ni danas nema borbene helikoptere i višecijevne bacače raketa. Zbog toga je usmjerena na kupnju najsuvremenijih topničkih sus-

tava, koji, između ostalog, moraju biti automatizirani i potpuno uklopljeni u tamošnji mrežni prijenos podataka (ugrađena mu je C2 oprema).

Kako bi zadovoljila te potrebe (uz ostvarenje velike pokretljivosti, autonomnosti i radijusa djelovanja) tvrtka Bofors razvija samovozni topnički sustav Archer kalibra 155 mm. Uz samo borbena vozila istodobno se razvija i logističko vozilo namijenjeno automatiziranoj popuni streljivom. Prema sadašnjem stupnju razvoja Archera švedska vojska očekuje da će 2011. moći opremiti prvu bitnicu unutar Nordić borbene skupine.

Francusko-švedska studija

Tvrtka Bofors počela je testiranja prohodnosti i stabilizacije tijekom paljbe samovozne haubice na kotičima još sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća. Testiranja su se obavljala unutar AOS 2000 koncepta demonstriranja tehnologija

koji je bio zajednički francusko-švedski projekt. Prvi rezultat bio je BH-77AD (ili Haub 77AD) demonstrator tehnologija dobiven ugradnjom vučene haubice FH-77A na šumski traktor Volvo VME A25C 6x6. Tako je dobiven sustav hidrauličkim stabilizatorima i ručnim punjenjem haubice. Iako je već tada uporabljeno oružje kalibra 155 mm, dužina cijevi je bila samo 38 kalibara. Zbog toga je učinkovitost FH-77AD bila istovjetna kao i haubice FH-77A (potreba za posadom haubice) osim što je imala nešto veću pokretljivost. Naknadno je dodan automatski sustav za punjenje s 24 granate, dok su se plastična barutna punjenja i dalje morala ručno ubacivati u barutnu komoru. Na taj je način ipak povećana brzina paljbe te je ostvarena mogućnost brze kratkotrajne paljbe od tri granate u osam sekundi. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Opasnost iz dubina (II. dio)

Glavno tržište za suvremene klasične podmornice u idućim desetljećima bit će šire područje Indijskog oceana i Pacifika

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Osim što su se odlučili za kupnju francuskih Scorpèna Indija (koja planira u duljem razdoblju formirati podmorničarske snage sa čak 30 brodova) traži još šest podmornica. Po svemu sudeći najveće izgleda za uspjeh ima ruska klasa Amur, djelomično jer je riječ o vrlo suvremenoj podmornici, ali i zbog toga što je Indija veliki kupac ruskog oružja. No, Amur nije sam. Veliki mu je konkurent projekt podmornice od 1000 tona istisnine koju nudi talijanski Fincantieri. Zbog toga je ruski Rubin ponudio svoju podmornicu S 1000. Vjeruje se, iako to nije službeno potvrđeno, da je i HDW (sada ThyssenKrupp Marine Systems) ponudio svoju podmornicu Type 214. Zanimljivo je da su u lipnju 2005. njemačka i ruska vlada potpisali ugovor o zajedničkom razvoju ratnih brodova koji uključuje podmornice. Još uvijek

nije potvrđeno da je na temelju tog ugovora i pokrenut neki konkretni projekt.

U međuvremenu je Francuska napravila derivat Scorpèna i označila ga kao Marlin. Ovu je podmornicu tvrtka Armaris navodno ponudila pakistanskoj ratnoj mornarici koja želi kupiti dodatnih tri do pet kako bi imala flotu od 17 podmornica. Ako su ti neslužbeni izvještaji točni, onda je Armaris Marlina ponudio i pakistanskoj i indijskoj ratnoj mornarici.

Ni interes Bangladeša i Tajlanda za suvremenim podmornicama nije prošao nezapaženo. Tajland želi kupiti dvije velike klasične podmornice istisnine oko 2500 tona s rokom isporuke između 2012. i 2017. To je jedan od najdužih projekata nabave podmornica jer traje sve od 1995. i nikako da se uspješno okonča, manje zbog nedostatka novca, a više

zbog velikog kineskog političkog pritiska.

Indonezija je još jedna država s velikim planovima razvoja svoje podmorničarske flote. Po sadašnjim planovima do 2024. indonezijska ratna mornarica bi trebala imati 12 operativnih podmornica. Indonezija je zatražila ponude od Rusije, Kine i Južne Koreje, a u međuvremenu će modernizirati svoje dvije podmornice Type 209/1300 (klase Cakra). Iako su donedavno najavljivali kupnju šest podmornica Kilo do 2011., čija bi cijena bila otprilike 1,9 milijardi američkih dolara, nedostatak novca i novi politički odnosi u Aziji nagnali su indonezijsku ratnu mornaricu da taj novac preusmjeri u nabavu površinskih brodova. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

John Phillip Holland (II. dio)

Otmica podmornice Fenian Ram i ispitnog modela podmornice Holland III bila je ona kap koja je prelila čašu Hollandovog strpljenja u nesuglasicama s irskim revolucionarnim društvom Fenian Brotherhood. Konačni prekid međusobne suradnje nastupio je koncem studenog 1883. U svojoj 42. godini života John P. Holland ostao je bez financijskih sredstava potrebnih za konstrukciju podmornica

Igor SPICIJARIĆ

Nakon relativno uspješnih pokusa koje je izveo s podmornicom Fenian Ram i modela III, Holland je mislio da njegove podmornice ipak još uvijek nisu spremne za borbenu uporabu. Pogotovu nije bio siguran da su sposobne izvesti uspješan borbeni napad na britansko brodovlje i istodobno osigurati svojoj posadi maksimalnu zaštitu i sigurnost. Mišljenja nekolicine članova Fenian Brotherhooda u Americi bila su upravo suprotna. Smatrali su da je Fenian Ram sasvim prikladan za svrhu za koju je bio građen. Mislili su da su sva daljnja eksperimentiranja i preinake koje je Holland želio napraviti zapravo nepotrebno gubljenje vremena i novaca. Otmicom podmornica Holland je bio duboko povrijeđen i unatoč svom dokazanom domoljub-

lju ostao je čvrst i nepokolebljiv u odluci da prekine svaku daljnju suradnju s otimačima svojih podmornica.

Holland se tada našao na moralnoj raskrsnici. Definitivno je odlučio da se neće vratiti svom starom poslu nastavnika u školi. Odlučio je da će ostati u brodograđevnoj industriji, na bilo kakvom poslu i čekati svoju sljedeću šansu. Zaposlio se kao tehnički crtač u brodogradilištu Rolland's Iron Works u New Yorku. U svom slobodnom vremenu nastavio je s razrađivanjem svojih ideja, ali i s kritičkom analizom i poboljšanjima dotadašnjih konstrukcija ugrađenih uređaja i mehanizama na svojim podmornicama. U brodogradilištu Rolland's Iron Works proveo je kao tehnički crtač gotovo godinu dana.

U međuvremenu Holland se upoznao s Edmondom Zalinskim, poručnikom u vojsci SAD-a. Poručnik Zalinski (13.12.1849. - 1909.) bio je rodom iz Poljske i s netom navršene četiri godine života stigao je 1853. sa svojim roditeljima u Ameriku. Sudjelovao je u Građanskom ratu i posebno se istaknuo kao topnik. Vrstan vojnik, pokazivao je veliki interes za znanost, probleme konstrukcije topova i proračune topničkih gađanja. Veliki dio svog života posvetio je razvoju novih modela topova. Jedna od njegovih ideja koja je zapravo predstavljala osnovnu sponu između njege i Hollanda bila je ugradnja pneumatskog topa na podvodnu borbenu platformu - podmornicu. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Suvremeni europski terorizam (II)

Tajna vojna organizacija - OAS

OAS je bila kratkoživuća teroristička organizacija alžirskih Francuza osnovana u posljednjoj fazi Alžirskog rata, nakon što se Pariz odlučio povući iz sjevernoafričkih departmana. OAS je okupljao francuske kolone i dio vojnih časnika koji su brojnim i upornim terorističkim akcijama nastojali utjecati na promjenu politike kompromisa s alžirskim ustanicima. Jedna od najpoznatijih akcija OAS-a bio je neuspjeli atentat na francuskog predsjednika De Gaullea koji je doživio i filmsku ekranizaciju

— Hrvoje BARBERIĆ —

■ OAS se, uz sjevernoirsku IRA-u, može smatrati najsmrtonosnijom europskom terorističkom skupinom. Na slici alžirski musliman, žrtva OAS-ovog atentata u svibnju 1962.

demonstracije koje su kulminirale zauzimanjem vladinih zgrada, a vojska i policija zauzele su pasivan stav prema demonstrantima. Suočen s puzajućim vojnim udarom, De Gaulle se putem televizije obratio javnosti te je pozvao vojsku i policiju na lojalnost.

Atentat na De Gaullea

Nakon najave raspisivanja referenduma o budućnosti Alžira, skupina politički aktivnih kolona i dio vojnih časnika su u prosincu 1960. na španjolskom tlu osnovali vojno i politički vrlo utjecajan pokret nazvan Tajna vojna organizacija, koji je pribjegao teroru kao metodi borbe. Organizaciju su osnovali umirovljeni časnici Raoul Salan, Pierre Lagailarde i Jean Jacques Susini, dok je ograna OAS-a na europskom kontinentu vodio satnik Pierre Sergent. Mo-

Tajna vojna organizacija (franc. *Organisation de l'Armée Secrète* - OAS) bila je kratkoživuća teroristička organizacija alžirskih Francuza osnovana u posljednjoj fazi Alžirskog rata, kada se sukob primicao političkom rješenju. Nakon što je Pariz objavio namjeru da iscrpljujući osmogodišnji rat završi kompromisom s alžirskim ustanicima te se pripremao na povlačenje iz svojih sjevernoafričkih departmana, skupina francuskih stanovnika Alžira, tzv. kolona, je uz pomoć dijela vojnih časnika pokrenula kampanju terora kojom su nastojali potkopati mirovni sporazum i utjecati na promjenu politike Pariza prema Alžiru.

Francuska je u drugoj polovici pedesetih godina bila duboko uvučena u kolonijalni rat u Alžiru koji se nadovezao na ponižavajući Indokineski rat, a kojem se nije nazirao

kraj. Unatoč tome što je francuska vojska nadzirala stanje na bojištu, velike žrtve - osobito među alžirskim civilima - te visoka cijena rata iscrpljivali su zemlju. Dolaskom proslavljenog heroja II. svjetskog rata generala Charlesa de Gaullea na čelo zemlje 1958. godine počeo je novi smjer politike Pariza prema sjevernoafričkoj koloniji koji je vodio ka davanju potpune neovisnosti Alžiru. Nakon početnog oduševljenja De Gaulleovim usponom na vlast, koloni su postupno postali razočarani okretanjem leđa Pariza. U rujnu 1959. De Gaulle je prvi put javno otvorio mogućnost davanja neovisnosti Alžiru, a na odgovor kolona nije trebalo dugo čekati. U siječnju 1960. diljem Alžira izbile su njihove

■ Francuska vojska je silom razbila demonstracije pristalica OAS-a

to OAS-a je bio "Alžir je francuski i takvim će ostati!". Prvi atentat pripadnici OAS-a izveli su već u siječnju 1961., no eksplozije njihovih terorističkih aktivnosti uslijedile su u idućim mjesecima. U travnju 1961. u Alžiru je došlo do drugog pokušaja vojnog udara koji su vodila četvorica umirovljenih časnika francuske vojske Raoul Salan, Edmond Jahaud, Andre Zeller i Maurice Challe, a koji je svojom ozbiljnošću i snagom prestrašio i Pariz. "General-ski puč" je tri dana kasnije ipak propao, a većina časnika koji su u njemu sudjelovali su uhapšeni, dok je dio na čelu sa Salanom preko mreže OAS-a nastavio s borbom protiv Pariza. Počevši od svibnja iste godine, OAS je poduzeo seriju sabotaža i atentata, kako u Alžiru tako i u kontinentalnoj Francuskoj.

Napad OAS-a nije mimošao ni pariški stan francuskog filozofa Jeana Paula Sartrea, žestokog protivnika Alžirskog rata u kojemu je Sartre prošao neozlijeđen. Osim napada na istaknute Arape i političke protivnike, pripadnici OAS-a su u ne-

predgrađu Petit-Clamart u kolovozu 1962., koje je planirao vojni časnik Jean-Marie Bastien Thiry. Kasnije je Bastien Thiry osuđen na smrt, a događaj je 1973. godine i ekraniziran u filmu *Dan šakala*. OAS je tijekom ožujka 1963. pokušao još dva atentata na De Gaullea, dok je u sljedeće dvije godine navodno u još osam navrata bio pokušán atentat na tadašnjeg francuskog predsjednika.

Gubitak Alžira

Unatoč intenzivnoj terorističkoj kampanji, u svibnju 1961. u gradu Evianu počeli su pregovori francuskih vlasti s predstavnicima ustaničkog pokreta FLN. Iako je prvi krug pregovora propao, dijalog je nastavljen u ožujku 1962. kada je sklopljen dogovor o prekidu vatre, a 19. ožujka potpisan je sporazum. No, unatoč primirju OAS je nastavio s teroristič-

kom kampanjom u najbrutalnijem obliku, nastojeći isprovocirati FLN na prekid vatre. U tom trenutku OAS se borio protiv vlade u Parizu i francuskih snaga sigurnosti te francuskih ljevičara i mirovnih organizacija, kao i arapskih civila. Tijekom ranog proljeća 1962. dnevno je diljem zemlje eksplodiralo u prosjeku 120 različitih bombi koje su podmetali aktivisti OAS-a. Samo je u veljači 1962. diljem Alžira ubijeno 550 ljudi, što je uništilo preostalu potporu OAS-u u francuskoj javnosti. U jednom od najvećih terorističkih napada izvedenom 2. svibnja u eksploziji automobila bombe poginule su 62 osobe, dok je dva tjedna kasnije u valu uličnih napada vatrenim oružjem na alžirske Arape ubijeno 42 ljudi.

Unatoč nasilju, referendum o budućnosti Alžira održan je početkom srpnja 1962. Apsolutna većina od šest i pol milijuna građana Alžira s pravom glasa opredijelila se za neo-

visnost, dok su francuski koloni bojkotirali izjašnjavanje. Nakon objavljivanja rezultata referenduma i gubitka potpore Pariza, kolonima je postalo jasno da je otpor alžirskoj neovisnosti uzaludan te je do kraja srpnja 1962. njihov politički i vojni utjecaj gotovo iščezao, no unatoč tome pojedine ćelije OAS-a nastavile su terorističku aktivnost. Procjene francuskih historičara govore da je u kampanji OAS-a ubijeno između

■ Godine opasnog življenja u Alžiru - francuski civili prolaze pokraj tijela ubijenog Arapina u veljači 1962.

■ Četiri časnika koja su pokušala izvesti "general-ski puč" 1962. godine (Salan je drugi zdesna)

koliko navrata pokušali izvesti atentat i na samog predsjednika De Gaullea, u kojemu su vidjeli glavnu prijetnju jedinstvu Alžira i matice. Tako je u rujnu 1961. u mjestu Aubey u kontinentalnoj Francuskoj pokušán atentat bombom na De Gaullov automobil, no bomba koja je bila podmetnuta uz cestu nije eksplodirala. Medijski najeksploatiraniji pokušaj atentata na njega svakako je napad vatrenim oružjem iz zasjede na njegov automobil u pariškom

1700 i dvije tisuće ljudi, dok neki povjesničari izvan Francuske smatraju da broj ubijenih u njihovim terorističkim napadima prelazi deset tisuća ljudi, među kojima je i nekoliko stotina terorista ubijenih u akcijama francuskih snaga sigurnosti. U tom smislu se OAS, uz sjevernoirsku IRA-u, može smatrati najsmrtonosnijom europskom terorističkom skupinom. U prosincu 1964. većina pripadnika OAS-a koji su ranije bili osuđeni na zatvorske kazne manje od petnaest godina amnestirana je ili čak reintegrirana u francuske oružane snage, dok je dio pripadnika organizacije pronašao trajno utočište u Španjolskoj, Portugalu ili Južnoj Americi. General Salan, koji je uhvaćen u travnju 1962., osuđen je na doživotnu kaznu, dok su trojica istaknutih članova organizacije Roger Degueudre, Claude Piegts i Albert Dovecar osuđeni na smrtnu kaznu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Zdenko Radelić: "Hrvatska u Jugoslaviji 1945. - 1991. - od zajedništva do razlaza", Školska knjiga, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2006.

Ovo djelo, prema izboru dnevnika *Jutarnji list*, uvršteno je među deset najboljih hrvatskih publicističkih knjiga u 2006. godini. Napisana u skladu sa svim pravilima historiografije, ova prvenstveno politička povijest uvelike je isprepletana s poviješću društvenog i gospodarskog razvoja. Mijene u shvaćanjima socijalizma, staljinizma, liberalizma, nacionalizma, unitarizma, (kon)federalizma te planskog i tržišnog gospodarstva uklopljene su u poznati kronološki okvir obilježen godinama 1945., 1948., 1954., 1966., 1971., 1974., 1980. i 1990. Kako autor kaže u predgovoru knjizi, razdoblje samoupravnog socijalizma činilo mu se tematski manje zanimljivo - njegova aktualnost i nezaokruženost, kao i manja dostupnost arhivskih dokumenata nisu bili osobito poticajni. No, sve veći vremenski odmak, a napose razvoj događaja 80-ih i 90-ih, navedene je primjedbe u historiografskom smislu činio sve neuveljavljivijima. "Velike političke promjene koje su zahvatile Hrvatsku, Jugoslaviju i svijet zadnjih deset-petnaest godina omogućile su mi da pokušam obuhvatiti Hrvatsku u komunističkom razdoblju kao jednu od republika u federativnoj Jugoslaviji, i to od početka pa do njezina kraja", istaknuo je Radelić, zaključivši: "Iako vremenska razgraničenja nikad ne treba shvatiti kao čvrste granice jer svaki proces u prošlosti ima svoju dugotrajnu povijest, ali i budućnost, ipak su 1945. i 1991., među najvažnijim prijelomnicama u povijesti Hrvatske, koje zajedno s 1918. i 1941. čine njezine glavne vremenske međaše u 20. stoljeću". Knjiga je bogato opremljena ilustracijama, zemljopisnim kartama i grafikonima, a sadrži iscrpnu bibliografiju i kazala.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Tri druga - Drei Kameraden (Zagreb-dox 2007.)

- nizozemski dokumentarni film
- trajanje: 99 minuta
- redateljica: Masja Novikovas

Na ovogodišnjem međunarodnom festivalu dokumentarnog filma Zagreb-dox opet smo imali prigodu pogledati mnogo izvrsnih filmova. Veliki pečat za najbolji film međunarodne konkurencije (kažu, zaslužen) odnio je ruski *Civilni status*. Priča je to o svijetu ureda za savjetovanje građana. U regionalnom programu pobijedio je srpski film *Evropa preko plota* Želimira Žilnika, koji tematizira učinke Šengenskog sporazuma na mađarsko-srpskoj granici 2005. godine. Nijedan od ta dva filma nisam vidio, ali sam svog favorita pronašao u ratnom filmu *Tri druga* s tematikom rata u Čečeniji. Tri druga Ramzan, Islam i Ruslan odrasli su u čečenskom glavnom gradu Groznom i oduvijek su bili zajedno. Voljeli su slušati zapadnjačku rock-glazbu. Mladenački tiho su se bunili protiv sovjetskog režima, pričali o filmovima i djevojkama te sanjali o budućnosti. Kada je 1994. izbio rat nisu ni slutili da ništa od onoga čemu su se nadali od života nitko od njih neće doživjeti. Ramzan je postao snimatelj za lokalnu televiziju i neumorno dokumentirao sve što se oko njega događalo. Islam je radio kao doktor pomažući civilima, ruskim vojnicima i čečenskim borcima, a Ruslana su već na početku ubili kao civila. Kasnije će i Ramzan poginuti, a Islam će jedini preživjeti, ali kao izbjeglica u Nizozemskoj pod optužbom da je čečenski terorist. Izvrsna i pravilno dozirana režija pomoću zastrašujućih Ramzanovih ratnih materijala razotkriva besmisao ratnog vohora. Film o Groznom (koji je u potpunosti srađiven sa zemljom) nedvojbeno podsjeća na naš Vukovar. S toliko mjere i suosjećanja *Tri druga* još jednom su me upozorila da su najveće žrtve upravo oni koji najmanje odlučuju o tijeku rata.

Leon RIZMAUL

13. ožujka 1781. Otkriven Uran

Sedmi planet Sunčevog sustava Uran, iako je vidljiv golim okom, otkriven je tek potkraj 18. stoljeća te je prvi planet za čije postojanje nisu znali u Starom vijeku. Poslije dugih besanih noći za vrijeme

sustavnog pretraživanja neba otkrio ga je engleski skladatelj i astronom, Sir William Herschel. Taj učitelj glazbe, podrijetlom Nijemac, danju je svirao orgulje u mjesnoj crkvi, a noću čitao knjige iz matematike i astronomije usput promatrajući zvijezdanu nebo i popisujući nebeska tijela. Tako je promatrajući nebo primijetio kako se već poznata i katalogizirana zvijezda "34 Taurus" giba te da nije zvijezda nego novi planet - Uran. Zanimljivo je da je Herschel planet nazvao u čast engleskom kralju Georgeu III., Georgeov planet. To ime astronomi izvan Velike Britanije baš i nisu prihvatili. Nudili su brojna druga imena, neko vrijeme je planet čak nosio ime svog pronalazača Herschela, da bi se tek sredinom 19. stoljeća ustalilo ime Uran, po grčkom bogu neba. Uran, jedan od četiri velika plinovita diva, pobliže je istražen tek potkraj 20. stoljeća, a tome je najviše pridonijela letjelica Voyager 2 koja je 1986. prošla pored njega otkrivši nam gotovo sve što o njemu znamo. Tako smo saznali da Uran osim 27 prirodnih satelita, koji su većinom nazvani po imenima junaka Shakespeareovih djela, ima i jedanaest prstena, te da se oko svoje osi okreće u suprotnom smjeru od Zemlje. Voyager 2 nam je malo približio Uran, no njegova negostoljubiva atmosfera još uvijek krije mnoge tajne o strukturi i povijesti tog planeta.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Nesreća - poziv na sreću

U ono vrijeme dodoše neki te javiše Isusu što se dogodilo talibanima kojih je krv "Pilat" pomiješao s krvlju njihovih žrtava. Isus im odgovori: "Mislite li da su ti ljudi jer su tako postradali, bili grješniji od drugih? Nipošto, nego ako se ne obratite, svi ćete slično propasti! Ili onih nekoliko tisuća koji su stradali u 'Blizancima', zar mislite da su bili veći dužnici od svih Njujorčana? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete tako propasti!" Vjerojatno bi tako izgledao evanđeoski izvještaj sv. Luke da je pisan oko dvije tisuće godina kasnije. Židovi su sve strahote tumačili kao Božju kaznu onima koje su ta zla pogodila. Nije ni danas drukčije. Sjetimo se samo tsunamija u Indoneziji, ili strašne poplave u New Orleansu itd. Dok su se mnogi pitali zašto se to dogodilo, odmah su se javili tumači i "proročki" dali odgovore: područje u Aziji poharano je vevalom jer je gnijezdo dječje i ostale prostitucije, a američka glazbena prijestolnica je leglo svakojakih opačina. Jasno, normalan čovjek se pita: Zašto je stradala sirotinja, zašto je Bog dopustio smrt nedužnih ljudi? To su i Židovi pitali Isusa. Očito je, ne možemo do kraja proniknuti u tajanstvenost "Božjih odluka". Isus upozorava da nije razborito razne nevolje ljudi previše pripisivati Bogu i odmah proglašavati Njegovom kaznom. Dakle, kao što tragedija Galilejaca nije nužno Božja kazna, tako je i s današnjim nesrećama po svijetu. Svakako, za nas je najvažnije probiti senzacionalistički zastor, razgrnuti "superturboekskluzivnu" medijsku maglu i prašinu te u takvim tragedijama prepoznati Božji poziv na obraćenje. Važnije od odgovora zašto je to Bog tamo dopustio, jest pitanje zašto je nas poštudio. Biblija nas uvjerava da je naš Bog strpljiv, dobronam i pun ljubavi te svakome daje mogućnost obraćenja. Nije mu "do smrti grješnika, nego da se obrati i živi"! To nam je također poticaj da i sami prema bližnjima budemo takvi jer jedino im tako možemo pomoći. A to nam je i oblik samopomoći na vlastitom putu obraćenja. Na putu do sreće.

Andelko KAČUNKO

Mornarički narednik

Činu i položaju narednika u kopnenoj vojsci **SAD-a** i još nekih zemalja, odgovara čin zvan *Petty Officer*, odnosno *Master Chief Petty Officer* u mornarici i postrojbama obalne straže. Kad je riječ o ovom potonjem činu, točnija je usporedba s činom nadnarednika jer posrijedi je deveti i najviši stupanj dočasničkog čina, koji je iznad dočasnika *Senior Chief Petty Officer*.

Baš kao običan narednik, odnosno *Petty Officer*, svaki takav narednik istodobno je i dočasnik, ali i stručnjak na nekom polju djelatnosti. Primjerice, ako je riječ o osobi specijaliziranoj za sprječavanje požara, onda će se ta njegova specijalnost ogledati i u samom nazivu njegova čina, pa neće biti tek *Petty Officer*, već *Master Chief Fire Control Technician*. Zbog pojednostavljenja i lakše razumljivosti, svaki takav specijalizirani dočasnik poznat je pod odgovarajućom i u engleskom govornom području lako razumljivom kraticom.

Oznaku čina nose na rukavima: osnovica je bijeli orao (taj orao može biti izveden u srebrnoj boji, a onda je to oznaka da je nositelj primjerna vladanja). Spojnica koja u luku nadvisuje krakove pod kutom savinutih pruga, prolazi iza orla. Desno i lijevo od orla su dvije bijele petokrake zvijezde, ali postavljene glavačke, tj. dva su kraka uperena uvis, a na jednom počinjavaju zvijezde. Što se oznake struke tiče, ona dolazi ispod spojnice, a iznad pruga. Takve se oznake nose isključivo na tamnoplavim odorama. U svim drugim slučajevima nose se oznake generalno prihvaćene za čin *Petty Officer*. U tamnoplavim odorama ih je teže vidjeti jer su one predviđene za posebne zgrade i namjene, a većinu dana provode u odorama kaki boje. Tamnoplave odore u većini slučajeva su svečane odore, i ne podliježu pravilima koja reguliraju da se plave odore nose zimi, a bijele, odnosno svijetle ljeti. Pristala su kroja i da nema oznaka, gotovo bi ih se moglo držati civilnom otmjenom odjećom.

Osobe s činom *Master Chief Petty Officer* slove kao vrhunski stručnjaci na poljima djelatnosti za koja su specijalizirani, pa se obično pridodaju zapovjedništvima flota, a potom zapovjedništvima nosača zrakoplova, flotilama razarača, i stožerima flota općenito.

Jurica MILETIĆ

www.copters.com

Premda posjetitelja neće zadiviti grafičkim izgledom i unatoč tomu što je vlasnik stranice (ujedno i webmaster) tek zaljubljenik u **helikoptere**, a ne neka velika zrakoplovna institucija, site <http://www.copters.com/> svakako treba preporučiti ljubiteljima helikoptera, pa čak i pilotima. Zašto? Riječ je o siteu koji nizom linkova stvara sadržaj, a s obzirom na to da su pod nekim od linkova prebačeni manuali za letenje, čak i sheme letjelica, pa i poneki međunarodni pravilnik, ne treba se čuditi što je stranica vrlo dobro posjećena.

Posebno zanimljiv posjetiteljima je dio nazvan **Book Store**, a zapravo svojevrsna online knjižnica i preglednik nekih od knjiga o helikopterima. Premda je dio sadržaja ispod tog linka preuzet od **Amazona**, ipak nije loše pogledati što autor, inače pilot **Robinsona R-44** i vlasnik jednog **Ferrarija**, nudi posjetiteljima. Zanimljiv dio je vezan i uz fotosekciju (URL: http://www.copters.com/all_star.html), no, unaprijed upozoravamo da nema mogućnosti downloadanja. Ipak slike snimljene u tvornici **Boston Helicopter Company (Bell 206 JR)** i iznad **Bostona** sasvim su OK. Pa, pogledajte...

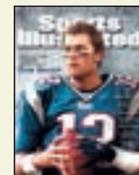
Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D.VLAHOVIĆ

1. Uz *Time*, najčitaniji američki tjedni magazin je:

- A *Sports Illustrated*
- B *Newsweek*
- C *Playboy*

2. Dnevnik bivšeg SSSR-a s najvećom nakladom zvao se:

- A *Proleter*
- B *Istina*
- C *Pravda*

3. Izdvojite popularnu francusku tiskovinu:

- A *Le Dimanche*
- B *Le Figaro*
- C *Paris Newspapers*

4. U Njemačkoj prvo mjesto po nakladi ima:

- A *Frankfurter Allgemeine Zeitung*
- B *Panorama*
- C *Bild*

5. Najpoznatiji britanski tabloid je:

- A *The Sun*
- B *The Guardian*
- C *The Punch*

